

Hanke Pelis 21.6.05 /MN

**KOTKA, JYLPPY,
RUOTSINSALMEN SOTILASSAIRAALA**

**1800-LUVUN ALKUUN AJOITTUVAN
SAIRAALA-ALUEEN INVENTOINTI JA KOEKUOPITUS**

Inventointi- ja kaivauskertomus

FM Marita Kykyri
Kymenlaakson maakuntamuseo 2004

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT:

Tutkimuskohde:	Kotka, Ruotsinsalmen sotilassairaala
Kaupunginosa/tila/kortteli, tontti:	Jylppy 285-420-0004-0000
Tutkimuksen laatu:	Historiallisen ajan inventointi ja koekuopitus
Kohteen ajoitus:	1790-1820-luku
Peruskarttalehti:	PK 3024 10 KARHULA
Yhtenäiskoordinaatit:	x: 3494 80-92p, y: 6710 34-50i
Maanomistaja:	Kotkan kaupunki
Tutkimuslaitos:	Kymenlaakson maakuntamuseo
Kaivausjohtaja:	Marita Kykyri
Kenttätöaika:	30.8.-10.9. 2004
Tutkitun alueen laajuus:	n. 15200 m ²
Tutkimuksen kustantaja:	Kymenlaakson maakuntamuseo
Esinelöydöt ja säilytyspaikka:	KM 2004102:1-36 KyMM.
Mustavalkonegatiivit ja diapositiivit ja niiden säilytyspaikka:	Mustavalkonegatiivit: 51413:1-36, diapositiivit: 51405:1-97, 51426:1-26.
Kaivauskertomuksen sivumäärä:	39 s.
Kaivauskertomuksen liitteet:	I-VII, 3 karttaliitettä.
Kaivauskertomuksen kopiot:	MV/Rho/Haminan toimipiste
Alkuperäisen kaivauskertomuksen säilytyspaikka:	Museoviraston rakennushistorian osaston arkisto, Helsinki
Aikaisemmat tutkimukset ja tarkastuskäynnit:	Kykyri, Marita: Kotka, Kyminlinna, Kymin kappeli ja vanha Kymenkartano. Keskiaikaisen kappelin ja kartanon alueen koekaivaus 2003. Kaivauskertomus. MV/Rho.

TIIVISTELMÄ:

Marita Kykyri

Kymenlaakson maakuntamuseo suoritti yhteistyössä Museoviraston kanssa elo-syyskuun taitteessa 2004 inventoinnin ja koekuopitusta Kotkan Ruotsinsalmen sotilassairaalan alueella. Arkeologiset tutkimukset liittyivät osana Kymminlinnan hankesuunnitteluun ja niiden tavoitteena oli ensisijaisesti selvittää entisellä sairaala-alueella sijaitsevien muinaisjäännöksiksi tulkittavien rakenteiden ja rakennekokonaisuuksien luonne, sijainti ja laajuus, minkä lisäksi alueen kulttuurikerrosten esiintymistä ja luonnetta selvitettiin pienimuotoisen koekuopituksen avulla.

Alueen systemaattinen läpikäynti osoitti, että alueella sijaitsee edelleen rakennusten jäännöksiä, jotka ovat yhdistettävissä Ruotsinsalmen sotilassairaalan aikaan. Jäännökset olivat maastossa matalina kivirivinä ja maavalleina erottuvia rakennusten seinä- ja niiden perustusrakenteita sekä tulisijojen purkamisen seurauksena syntyneitä purkumaakekoja. Rakennusjäännökset olivat pääasiallisesti aluskasvillisuuden, pensaiden ja puuston pahoin peittämiä ja useimmissa tapauksissa rakenteista oli havaittavissa ainoastaan pieni osa, rakenteen muutoin kadotessa aluskasvillisuuteen ja maan sisään. Sotilassairaalan rakennusten lisäksi alueella tavattiin jäännöksiä myös muutamista sairaalaa nuoremmista rakennuksista ja rakenteista.

Inventoinnissa löytyneitä rakennusjäännöksiä ei kenttätöiden yhteydessä ollut mahdollista kaivaa esille, mutta sairaalan piha-alueelle tehtiin neljä koekuoppaa, joiden avulla selvitettiin alueen stratigrafiaa. Kulttuurikerrospaksuus vaihteli koekuopissa välillä 25-45 cm ja säilyneistä kerroksista löytyi mm. fajanssia, punasavikeramiikkaa sekä astia-, ikkuna- ja pullolasia, jotka paljastuivat pääasiassa koekuoppien kahdesta ylimmästä kulttuurikerroksesta. Molemmista piha-alueen keskiosaan kaivetuista koekuopista löytyi lisäksi kivirakenteiden jäännöksiä. Vanhimmat alueen kulttuurikerroksista ajoittunevat 1700- ja 1800-lukujen taitteeseen, jolloin Kymijoen Huumanhaaran vartta ryhdyttiin linnoittamaan.

Vuoden 2004 Ruotsinsalmen sotilassairaalan alueilla suoritettut arkeologiset tutkimukset toivat paljon tietoa alueen varhaisimmasta käyttöhistoriasta sekä siellä säilyneiden kulttuurikerrosten, rakenteiden sekä rakennekokonaisuuksien luonteesta, laajuudesta ja lukumäärästä. Tutkimustulokset ovat jatkossa käytettävissä niin Hovinsaaren pohjoisosan muinaismuistoalueiden rajaamisessa kuin myös mahdollisten täydennys- ja jatkotutkimusten suunnittelussakin. Alueen historiaa selvitettäessä olisi jatkossa perusteltua suorittaa myös pinta-alallisesti laajempia arkeologisia tutkimuksia joko systemaattisten kaivausten tai koekuopituksen ja/tai -ojituksen muodossa.

SISÄLLYSLUETTELO:

1.	JOHDANTO	5
2.	SOTILASSAIRAALAN ALUEEN HISTORIAA	5
2.1.	Alueen historiasta	5
2.2.	Tutkimushistoriaa	7
3.	TUTKIMUS-, DOKUMENTOINTI- JA MITTAUSMENETELMÄT	9
4.	INVENTOINTI- JA KAIVAUSHAVAINTOJEN ESITTÄMISEN PERIAATTEET	10
5.	INVENTOINTI- JA KAIVAUSHAVAINNOT – RAKENNEKOKONAISUUDET JA KOEKUOPAT	11
5.1.	RAKENNEKOKONAISUUDET I-IX	11
5.1.1.	RAKENNEKOKONAISUUS I	11
5.1.2.	RAKENNEKOKONAISUUS II	12
5.1.3.	RAKENNEKOKONAISUUS III	14
5.1.4.	RAKENNEKOKONAISUUS IV	15
5.1.5.	RAKENNEKOKONAISUUS V	16
5.1.6.	RAKENNEKOKONAISUUS VI	18
5.1.7.	RAKENNEKOKONAISUUS VII	19
5.1.9.	RAKENNEKOKONAISUUS IX	21
5.2.	KOEKUOPAT 1-4	23
5.2.1.	KOEKUOPPA 1	23
5.2.2.	KOEKUOPPA 2	26
5.2.3.	KOEKUOPPA 3	28
5.2.4.	KOEKUOPPA 4	31
6.	YHTEENVETO	36
7.	LÄHDEAINEISTO	38
8.	LIITELUETTELO	39

1. JOHDANTO:

Kymenlaakson maakuntamuseo suoritti yhteistyössä Museoviraston kanssa elo-syyskuun taitteessa 2004 inventoinnin ja koekuopitusta Kotkan Ruotsinsalmen sotilassairaalan alueella (kuva 1). Arkeologiset tutkimukset liittyivät osana Kymminlinnan hankesuunnitteluun ja niiden tavoitteena oli ensisijaisesti selvittää mainitulla alueella sijaitsevien muinaisjäänöksiksi tulkittavien rakenteiden ja rakennekokonaisuuksien luonne, sijainti ja laajuus, minkä lisäksi alueen kulttuurikerrosten esiintymistä ja luonnetta selvitettiin pienimuotoisen koekuopituksen avulla. Pohjana suoritetuille kenttätöille oli Museoviraston rakennushistorian osaston Haminan toimiston tutkija Ilkka Kaskisen laatima tutkimussuunnitelma Kymminlinnan alueelle vuodelta 2003. Tutkimusten yhteydessä saatu tieto on jatkossa pohjana Hovinsaaren pohjoispuolelle muinaismuistoalueiden rajaamisessa.

Kaivausten esityöt suoritettiin elokuussa 2004, jolloin myös sairaalatontin itäisivusta ja keskusta raivattiin aluskasvillisuudesta ja puustosta Haminan työsiirtolan Kymminlinnan työmaan toimesta (26.-27.8. 2004). Inventointi ja koekuopitus suoritettiin ajalla 30.8.-10.9. 2004, yleiskartoitus 13.9. 2004 sekä kaivausten jälkityöt huhti-toukokuussa 2005. Käytännön kenttätöitä suoritettiin pääasiassa kahden hengen voimin Kymenlaakson maakuntamuseon toimesta: allekirjoittaneen lisäksi niihin osallistui kokopäiväisenä tutkimusapulainen Susanna Hietala. Kenttätöiden yhteydessä lomakedokumentoinnista, kaivauskarttojen piirtämisestä ja valokuvaamisesta vastasivat yllä mainitut sekä alueen yleiskartoituksesta apulaistutkija Donald Lillqvist sekä tutkimusapulainen Heini Hämäläinen Museoviraston rakennushistorian osastolta.

Jälkitöiden yhteydessä kaivauslöytöjen pesu, puhdistus, niiden luettelointikuntoon järjestäminen, numerointi ja pakkaaminen suoritettiin Kymenlaakson maakuntamuseon toimesta. Löytöjen luetteloinnista, valokuvien luetteloinnista Kymenlaakson maakuntamuseon Antikvaria-tietokantaan, tasokarttojen puhtaaksi piirtämisestä sekä kaivauskertomuksen laatimisesta vastasi allekirjoittanut. Löytöjen valokuvauksen suorittivat S. Hietala ja allekirjoittanut. Apulaistutkija D. Lillqvist piirsi puhtaaksi tutkimusalueen yleiskartan. Mittausteknikko Leif Johansson Kotkan kaupungin teknisen toimialan maankäyttöosastolta määrittäi tutkimuskohteiden koordinaatit.

Sotilassairaalan tutkimuksiin liittyen pidettiin kenttätöiden aikana yksi lehdistötilaisuus 10.9. 2004. Allekirjoittanut on lisäksi kirjoittanut artikkelin Kymminlinnan alueen arkeologisista tutkimuksista vuosina 2003-2004 Muinaistutkija-lehteen numeroon 4/2004.

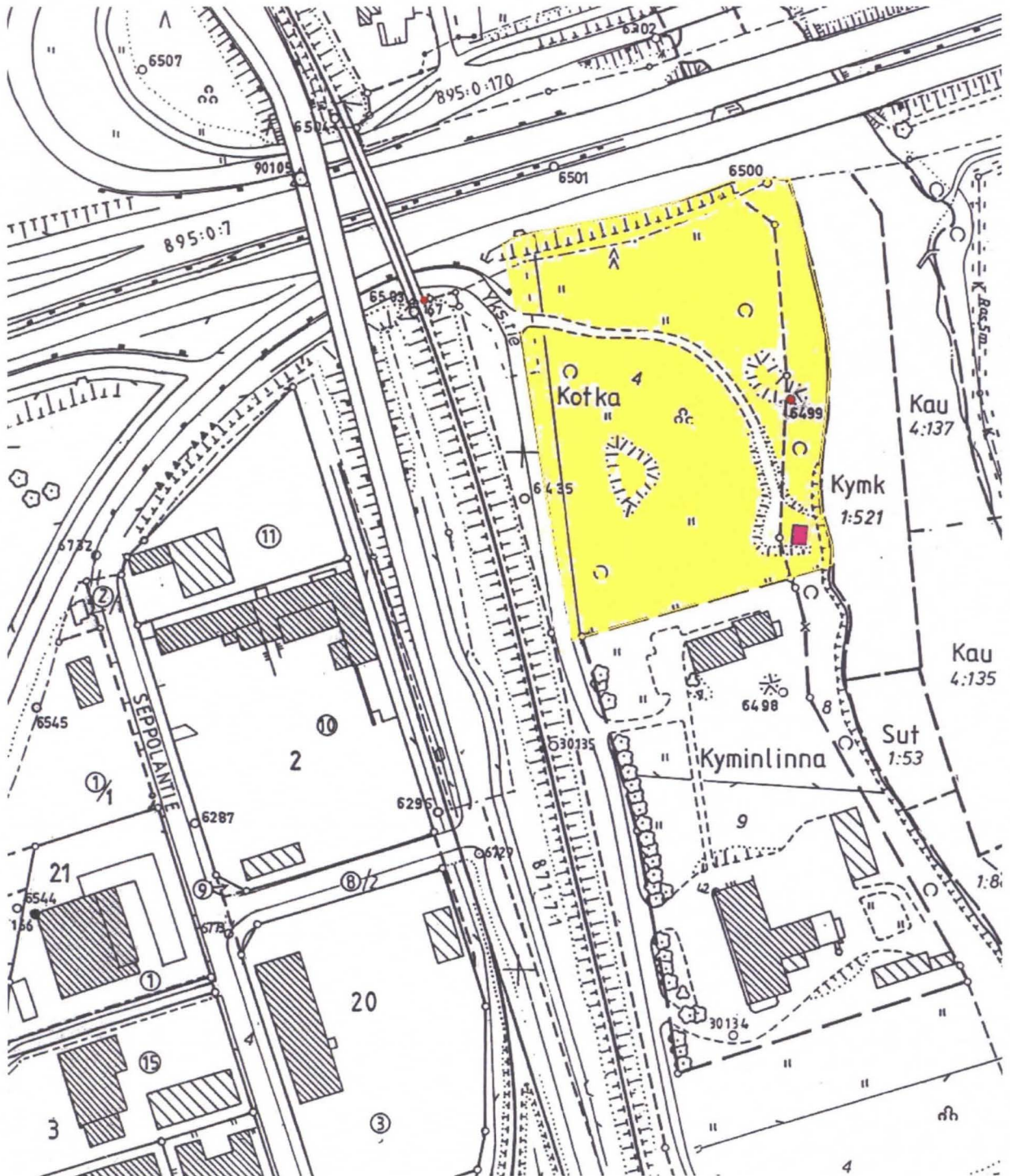
2. SOTILASSAIRAALAN ALUEEN HISTORIAA

2.1. Alueen historiasta

1780-luvun lopulla Ruotsi-Suomi ja Venäjä olivat sodassa keskenään ja Ruotsi-Suomen laivaston saatua voiton Ruotsinsalmen meritaistelussa solmittiin Värälässä vuonna 1790 rauha, johon ei liittynyt rajamuutoksia. Rauhan solmimisen jälkeen aloitti Venäjän Katariina II välittömästi Suomenlahden pohjoisrannikon linnoitustyöt, joiden suunnittelusta ja johdosta vastasi kenraali, ruhtinas Aleksander Suvorov. Hänen pyrkimyksensä oli sulkea kaikki Ruotsi-Suomen itään johtavat liikenneväylät linnakkein ja varustuksin. Kymijoen suisto muodosti suunnitelmassa tärkeimmän alueen ja sinne suunniteltiin yhdistetyn maa- ja merilinnoituksen rakentamista.

Vuonna 1791 Hovinsaaren pohjoisosaan ryhdyttiin rakentamaan Kymenlinnan linnoitusta vanhan Kymenkartanon alueelle, jonka Venäjän valtio oli pakkolunastanut kauppias Antony Nahtilta 30 000 ruplan hintaan.

Kuva 1: Inventoitu sotilassairaalan alue. Kotkan kaupungin kantakartta 1:2000.

Itse varsinaisen linnoituksen muurien ulkopuolelle rakennettiin vuosikymmenten aikana suuri määrä rakennuksia, joista Suvorovin 1700-luvun pikku Kymminlinnaan liittyen tärkeimmät olivat Kymijoen Langinkosken haaran rannalle rakennettu tiilitehdas ja sen Huumanhaaran rannalle rakennettu sotilassairaala. Sairaala-alue esiintyy Ruotsinsalmea ja pientä Kymminlinnaa esittäväällä kartalla jo vuonna 1795 (VIK Ruotsinsalmi 5), mutta rakennuspiirustusten mukaan ainakin sairaalan päärakennus oli rakenteilla vasta vuonna 1800 (Kymminlinna, mikrofilmisarja 349-17-4667). Vuosien varrella sairaala-alueen rakennuskanta lisääntyi niin että vuonna 1826 laaditulla kartalla alueelle on merkitty yhteensä 19 rakennusta (VIK Kymminlinna 361, kuva 2).

Karttamateriaalin perusteella noin 160x90 m kokoisen sairaalarakennuskompleksin tiedetään muodostuneen kahdesta suorakaiteen muotoisesta ja sisäkkäisestä rakennusryhmästä, joista sisemmän muodostivat sairaalan n. 90 m pitkä päärakennus yhdessä kirkon, apteekin, keittiö- sekä lääkintävirkamiesten rakennusten kanssa. Näitä ympäröivät pohjoisessa talousrakennukset, joista voi mainita mm. tallin, liiterin, vajan ja pajarakennuksen. Etelässä sijaittivat komissariaatin virkamiesten asunnot sekä sairaalan laboratorio. Pihapiirin ulkopuolella sijaittivat lisäksi mm. papiston rakennukset, vahti- ja pesutupa, sauna sekä ruumishuone. Kaikki sairaala-alueen rakennukset olivat hirsirakennuksia ja niistä tärkeimmät oli perustettu kivijalan, mutta vaatimattomammat nurkkakivien tai kevytrakenteisen perustuksen varaan (VIK Kymminlinna 361, kuva 2).

Kymminlinnan rakennustyöt olivat vielä kesken Suomen sodan syttyessä vuonna 1808. Sodan seurauksena valtakunnan raja siirtyi Haminan rauhassa vuonna 1809 Ahvenkoskelta Tornionjokeen ja tässä yhteydessä Ruotsinsalmen-Kymminlinnan kaksoislinnoitus menetti strategisen merkityksensä. Ruotsinsalmen sotilassairaala lienee toiminut vielä vuoden 1815 tienoille saakka, jolloin se lakkautettiin. Vuoden 1826 sairaala-alueen asemakaavaan liittyvässä purkus suunnitelmassa on purettaviksi merkitty kaikki alueen rakennukset lukuun ottamatta yhtä insinööriviraston rakennusta (VIK Kymminlinna 361, kuva 2).

Parisenkymmentä vuotta myöhemmin, C. G. Aminoffin vuonna 1844 laatimalla isojakokartalla, entisellä sotilassairaala-alueella esiintyy muutamia rakennuksia, joista ”varmuudella” Ruotsinsalmen aikaiseksi identifioitavissa on sairaalan eteläpuolella sijainnut tiilitehdas. Varsinaisen sairaala-alueen W- ja S-sivustalle on merkitty neljä pientä rakennusta, joista kaksi pohjoisinta on mahdollisesti yhdistettävissä vuoden 2004 inventointikohteisiin RII(+III) sekä RIV (kuva 2 rakennukset 2 ja 3 sekä kartta 1). Kaksi muuta Aminoffin kartalla esiintyvää rakennusta voisivat puolestaan vastata sairaalakompleksin SW-nurkan rakennuksia (kuva 2 rakennukset 5 ja 7), jotka ovat sijainneet nykyisessä asemakaavassa inventoidun alueen eteläpuoleisella sijaitsevalla tontilla (Kymminlinna 9:0).

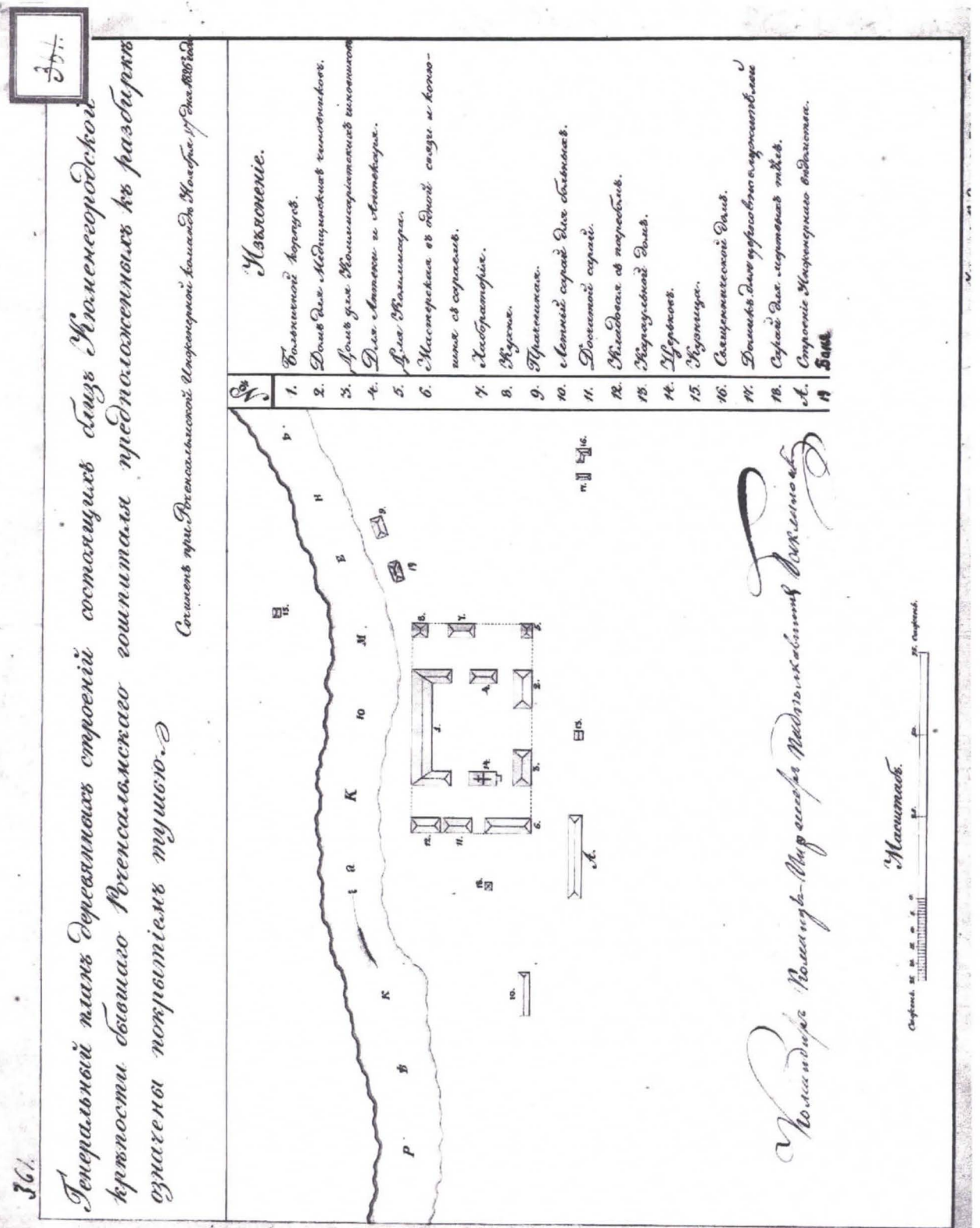
Ruotsinsalmen sotilassairaalan alueella ei 1900-luvun kartta-aineistossakaan esiinny kuin muutama satunnainen rakennus, jotka ajoittunevat pääasiassa 1900-luvun alkupuoliskolle. Alue on sairaala-ajan jälkeen ollut pääasiallisesti niitty- ja metsäaluetta, joka on säilynyt meidän päiviimme saakka rakentamattomana autiotonttina Kymijoen rannassa. Satunnaisesti alueeseen on liittynyt muitakin aktiviteetteja: ainakin 1960-luvulla aluetta on käytetty myös leirintäalueena.

2.2. Tutkimushistoriaa

Ennen vuoden 2004 inventointia ja koekuopitusta ei Ruotsinsalmen sotilassairaalan alueella ole tehty varsinaisia arkeologisia tutkimuksia. Vuoden 2003 kesällä Kymminlinnan linnoituksen

lähimaastossa suoritettujen arkeologisten koekaivausten yhdeksi mahdolliseksi kohteeksi oli suunniteltu Ruotsinsalmen sotilassairaalan aluetta, mutta kesän kenttätoiden yhteydessä ei tutkimuksia ollut kuitenkaan mahdollista toteuttaa (Kykyri 2003).

Kuva 2: Ruotsinsalmen sotilassairaalan rakennuskantaa vuonna 1826. VIK Kymnlinna 361.

Entisen sotilassairaalan alueella suoritettiin tuolloin ainoastaan varsin pintapuolinen prospektointi, jonka yhteydessä alue osoittautui lähes umpeenkasvaneeksi ja voimakkaasti heinikoituneeksi, missä havaintojen teko oli hyvin vaikeaa. Alueen keskiosassa sijaitsevan kalliorypylän päällä havaittiin kuitenkin rakennuksen kivijalka, jonka tulkittiin mahdollisesti olevan peräisin jostain sairaalarakennuskompleksiin kuuluneista rakennuksista. Vuoden 2004 tutkimuksissa kohde nimettiin RI:ksi.

3. TUTKIMUS-, DOKUMENTOINTI- JA MITTAUSMENETELMÄT

Sairaalatontilla sijaitsevat maanpäälliset rakenteet paikannettiin prospektoimalla, joka käytännössä tarkoitti alueen pienissä osa-alueissa tehtyä systemaattista läpikäyntiä ja silmävaraista havainnointia, johon ei liittynyt rakenteisiin eikä maaperään kajoamista muutoin kuin paikka paikoin suoritettu metallikulla sondeeraus. Samalla periaatteella tarkistettiin pintapuolisesti myös sairaalatontin eteläpuolella sijaitsevan asuintontin pohjoisosa (Kymnlinna 9:0), jolta kiinteitä muinaisjäänöksiä ei tavattu. Havaitut rakenteet ja rakennekokonaisuudet dokumentoitiin kirjallisesti muistiinpanoin, valokuvaamalla (dia) sekä laatimalla niiden sijainnista yleiskartta (1:500).

Koekuopat (50x50 cm) kaivettiin stratigrafista kerroskaivausmenetelmää noudattaen, jonka periaatteiden mukaisesti stratigrafiset kokonaisuudet (kerrokset ja rakenteet) kaivettiin esiin, dokumentoitiin ja poistettiin omia yksittäisinä yksikköinä niiden stratigrafista esiintymisjärjestystä ja luonnetta noudattaen. Koska koekuopituksen tavoitteena oli valottaa sairaalatontilla sijaitsevien kulttuurikerrosten ja rakenteiden esiintymistä ja yleisluonnetta, tutkittiin paljastuneet kerrokset ja rakenteet systemaattisesti steriiliin pohjamaahan saakka. Poikkeuksen muodostivat kuitenkin koekuoppien 1 ja 2 Rakenne 1, joita koekuoppien suppea-alaisuudesta johtuen olisi ilman niiden laajennusta (työtekniset syyt) ollut mahdotonta poistaa ja jotka tämän vuoksi peitettiin koskemattomana dokumentoinnin jälkeen.

Maanpoisto suoritettiin kerrosten, rakenteiden ym. luonteesta riippuen tapauskohtaisesti joko lastalla tai lapiolla; kerroksiin liittyvät löydöt taltioitiin kaivamisen yhteydessä maa-aines lastalla läpikäyden. Löydöt otettiin talteen koekuopittain noudattaen niiden luontaista kerrosjakoa. Koekuoppiin liittyvät havainnot dokumentoitiin kirjallisesti kerros- ja rakennelomakkein, minkä lisäksi koekuopat piirrettiin ja valokuvattiin. Yleiskartoituksen (1:500) lisäksi koekuopat dokumentoitiin "tasoittain" (1:10), stratigrafisesti ylimmistä kerroksista alimpiin saakka. Esiin kaivetut tasot kerroksineen ja rakenteineen valokuvattiin yleiskuvain (mustavalko ja dia) ja koekuoppien seinämät dokumentoitiin diakuvin.

Tutkimusalueelle ei luotu omaa koordinaatistoa vaan se on kiinnitetty Kotkan kaupungin omaan koordinaattijärjestelmään (VVJ-järjestelmä). Tutkimusten yhteydessä mitatut korkeudet on määritetty N43-korkeusjärjestelmässä. Sairaalatontin korkeuspisteinä käytettiin Kotkan kaupungin korkeuskiintopistettä n:o 6499, jonka $x = 710421.226$, $y = 494902.535$ sekä $z = 2.70$ m.m.p.y. Korkeuspiste (rautapultti) sijaitsee tontin itäreunalla olevassa kalliopaljastumassa. Koekaivausten yhteydessä mitatut korkeudet vaaittiin vaaituskoneella (Leica WILD NA 20) ja yleiskartoitukseen liittyvät mittaukset suoritettiin takymetrillä (Geodimeter 600).

4. INVENTOINTI- JA KAIVAUSHAVAINTOJEN ESITTAMISEN PERIAATTEET

Inventointiin ja koekuopitukseen liittyvät havainnot ja tulkinnat on esitetty seuraavassa luvussa numerojärjestyksessä ja ne pohjautuvat pääasiallisesti kenttätöiden yhteydessä tehtyihin havaintoihin. Yksittäisten kerrosten, rakenteiden ja rakennekokonaisuuksien kuvaus noudattaa kaikkien tutkimuskohteiden osalta samaa järjestystä ja rakennetta. Ensimmäiseksi kuvaillaan inventoinnin yhteydessä löytyneet rakennekokonaisuudet juoksevassa numerojärjestyksessä (I-IX), minkä jälkeen esitellään tutkitut koekuopat (1-4) saman periaatteen mukaisesti.

Jokaisesta yksittäisestä kerroksesta, rakenteesta tai rakennekokonaisuudesta kuvataan sen koostumus ja/tai rakenne, minkä lisäksi sen laajuus, koko ja sijainti ilmoitetaan kunkin koekuopan tai koko tontin puitteissa. Tämän lisäksi on kaivettujen koekuoppien yhteydessä määritetty kunkin rakenteen ja kerroksen tarkka sijaintikorkeus ja sen suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin. Rakennekokonaisuuksien yhteydessä sijaintikorkeus on pääsääntöisesti ilmoitettu ainoastaan korkeuskäyrävälinä metrin tarkkuudella.

Mikäli on ollut mahdollista, on eri koekuoppien kerroksia ja rakenteita vertailtu toisiinsa ja niiden välillä olevat vastaavuussuhteet (korrelointi) on ilmoitettu. Kerroksista löytyneestä tai rakenteisiin liittyvästä löytömateriaalista on annettu yleiskuvaus, minkä lisäksi kukin yksittäinen kerros/rakenne/rakennekokonaisuus on pyritty tulkitsemaan ja ajoittamaan stratigrafisista yksiköistä tehtyjä havaintoja, löytöaineistoa ja/tai karttamateriaalia sekä kirjallista lähdeaineistoa hyväksi käyttäen. Kunkin kerroksen /rakenteen /rakennekokonaisuuden kuvauksen yhteyteen on liitetty tieto siitä kenttätöiden yhteydessä piirretystä karttamateriaalista, otetuista valokuvista sekä mahdollisista lisähuomioista.

Ennen kaikkea koekuoppien pieni pinta-ala ja vähäinen lukumäärä mutta myös tutkittujen kulttuurikerrosten vähälöytöisyys sekä aiempien arkeologisten havaintojen puute alueelta ovat hankaloittaneet kerrosten ja rakenteiden funktion selvittämistä sekä niiden ajoittamista. Rakennejäännösten ja niiden muodostamien kokonaisuuksien tulkintaa on puolestaan vaikeuttanut se, että ne sijaitsevat suureksi osaksi nykyisen maanpinnan alapuolella. Lisäksi ovat aluskasvillisuus ja puusto vallanneet autiona olevan sairaalatontin paikoin niin tehokkaasti että ilman perusteellista raivausta ei maanpäällisistäkään rakennejäännöksistä ole mahdollista havainnoida kuin osa. Rakennejäännösten perusteellinen tutkimus edellyttäisi luonnollisesti arkeologisia kaivauksia.

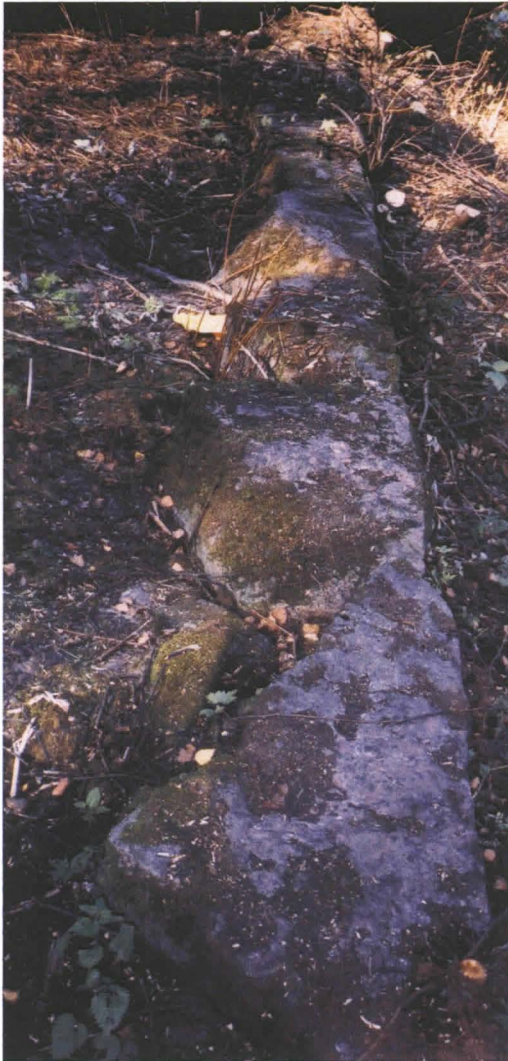
Yllä mainituista ongelmista huolimatta on seuraavassa luvussa jokaisen kerroksen, rakenteen ja rakennekokonaisuuden yhteyteen liitetty tulkinta kohteen funktiosta ja ajoituksesta, vaikkakin niitä on useassa tapauksissa syytä pitää yleisluontoisina ja ainoastaan suuntaa-antavina.

5. INVENTOINTI- JA KAIVAUSHAVAINNOT – RAKENNEKOKONAISUUDET JA KOEKUOPAT

5.1. RAKENNEKOKONAISUUDET I-IX

5.1.1. RAKENNEKOKONAISUUS I

Kuva 3: R I. S. KyMM/M. Kykyri.

Rakenne: kiviperustus.

Kuvailu: noin N-S -suuntainen , L-kirjaimen muotoinen kiviperustus, joka muodostuu rakennuksen E- ja S-seinän rippeistä ja näiden välisestä nurkasta. E-seinästä on säilynyt 9 kiveä, joiden koko oli 100-150x100-120x40-50 cm ja S-seinästä 5 kiveä, joiden koko oli 70-130x70x100x40-50 cm. Kivien lohkopinnoilla oli havaittavissa muutama porausjälki, joiden $\emptyset$ oli 2,5 cm.

Perustuskivet sijaitsivat yhdessä kerroksessa maan pinnalla, mutta rakennus lienee ainakin länsiosaltaan ollut ainakin osittain perustettu kallion päälle. Rikkoutuneen E-seinän

pohjoispään perustuksen alla (10-15 cm) oli havaittavissa hiekansekainen humuskerros, jonka alta pilkisti jo kalliopinta.

Kiviperustus oli tehty karkeasti noin kolmion muotoon lohkotuista kivistä niin, että kiven suoraksi lohkottu pitkä sivu oli asetettu perustuksessa ulospäin. Kivien pinnalla ei havaittu jälkiä laastista. Perustuksen SW-nurkassa oli kasa rakenteesta purettuja kiviä, joiden koko oli 100-140x50-70x40-50 cm: kivien pinnalla esiintyi $\varnothing$ 2,5 cm kokoisia porausreikiä.

Laajuus: 10 (N-S) x 5,2 (E-W) x 0,3-0,5 m. Perustus oli aikoinaan jatkunut sekä pohjoiseen että länteen, mutta sen alkuperäistä laajuutta on mahdotonta enää selvittää. Kotkan kaupungin kantakarttojen perusteella rakennuksen koko on ollut n. 10 (N-S) x 8 (E-W) m.

Sijainti: x: 710404.509, y: 494851.368 (perustuksen SE-nurkka), z-pinta: 3.9-4.1 m.m.p.y.

Tulkinta: suurimmaksi osin jo tuhoutuneen rakennuksen ulkoseinän perustuksen jäännökset. Huolella tehty perustus viittaa rakennuksen (alkuperäiseen) käyttöön asuinrakennuksena.

Ajoitus: esiintyy vuoden 1938 sekä vielä 1960-luvun lopun kantakartalla merkillä "tp" varustettuna. Rakennus on mahdollisesti jäänyt käytöstä kun tontin pohjoispuolelle rakennettiin vuonna 1971 moottoritie (E18) ja alueen käyttö leirintäalueena lakkasi.

Lisätiedot/muita huomioita: perustuksen N- ja NE-puoleissa maastossa aina pumppuasemalle vievään tiehen asti oli koneellisesti siirrettyjä korkeita maakasoja, joissa maa-aineksen seassa oli havaittavissa mm. isoja punagraniittilohkareita ja asfaltin katkelmia. On mahdollista, että osa mainituista kivistä on peräisin mainitusta perustuksesta.

Koekuoppa 1 kaivettiin kahden metrin päähän rakennuksen E-seinästä itään ja siitä tehdyt stratigrafiset havainnot osoittavat, että RI kuuluu tontin nuorimpaan rakennuskantaan.

Kartta n:o: 1.

Mv-valokuvat: 51413:35-36.

Diat: 51405:58, 97.

5.1.2. RAKENNEKOKONAISUUS II

Rakenne : kiviperustus ja tulisija.

Kuvailu: noin N-S-suuntainen rakennekokonaisuus, joka muodostuu rakennuksen ulko- ja väli-(?)/ulkoseinän perustuksesta sekä tulisijasta. Rakennuksen W-seinän perustusta oli pintaturpeen alta havaittavissa n. 8 m pituudelta rakennuksen/huonetilan SW-nurkasta pohjoiseen, missä se hävisi pintaturpeen sisään. Ulkoseinän perustuksen leveys oli n. 1 m ja siihen käytettyjen kivien $\varnothing$ 30-50 cm.

Rakennuksen/huonetilan S-seinän perustus muodosti edellisen kanssa 90° kulman ja sen kulkua oli mahdollista seurata pintaturpeesta pilkistävien kivien yläpintojen avulla ainoastaan 2-3 m pituudelta. Perustuksen leveys oli n. 1 m ja siihen käytettyjen kivien $\varnothing$ 30-40 cm. Sitä, oliko kyseessä väli- vai ulkoseinän perustus on ilman rakenteen esiin kaivamista mahdotonta selvittää.

Tulisijan jäännökset erottuivat rakennuksen/huonetilan SW-nurkan koillispuolella 60-70 cm korkeana kumpareena. Kumpare oli kooltaan n. 2x3 m (N-S) ja sen yläpinnasta

pintaturpeesta pilkisti joitain punagraniittisia kiviä sekä tiiltä. Yksi tiilistä, jonka pinnalla oli kiinni laastia, oli mitattavissa ja kooltaan 6,5x11x(23) cm.

Kuva 4: Aluskasvillisuuden alta pilkistävää perustusta. R II. E. KyMM 51405:43/M. Kyyri.

Laajuus: perustus: 8 (N-S) x 3 (E-W) m., tulisija 2x3 m.

Sijainti: x:710392.282, y: 494821.518 (perustuksen SW-nurkka), z-pinta: seinän perustukset: n. 3 m.m.p.y.

Tulkinta: asuinrakennuksen ulko- ja väli(?)seinän perustus sekä tulisijan jäännökset.

Ajoitus: 1800-1820-luku.

Lisätiedot/muita huomioita: mahdollisesti yhdistettävissä rakennukseen 3 (komissariaatin virkamiehet) kartalla VIK Kymnlinna 361 vuodelta 1826 (kuva 2). Sama rakennus esiintyy myös Aminoffin vuoden 1844 isojakokartalla. Rakennuksen alkuperäinen koko on ollut n. 25x15 m.

Kartta n:o: 1.

Diat: 51405:43-45.

5.1.3. RAKENNEKOKONAISUUS III

Kuva 5: Sairaalatontin W-sivustaa. Oikealla R III. E. KyMM 51405:42/M. Kykyri.

Rakenne: tulisija ja kiviperustus (?).

Kuvailu: maastosta selvästi erottuva, korkea tulisija. Rakenne oli sankan aluskasvillisuuden peitossa, minkä vuoksi havaintojen teko siitä oli vaikeaa. Tulisijakumpareen pinnalla oli kuitenkin havaittavissa tiilimurskaa ja tiilenkatkelmia, minkä lisäksi tulisijan S-sivustalla näkyi maan pinnassa muutama n. E-W-suunnassa sijaitseva kivi ($\varnothing < 30$ cm), jotka muodostivat ladotun näköisen, runsaan metrin pituisen, rakenteen. Seinän perustus?

Laajuus: tulisija: n. 4x4x1 m.

Sijainti: x:710380.496, y: 494828.347 (tulisijan keskikoordinaatti), z-pinta: n. 3.5 m.m.p.y.

Tulkinta: asuinrakennuksen tulisijan jäännökset sekä mahdollinen seinän perustus.

Ajoitus: 1800-1820-luku.

Lisätiedot/muita huomioita: on mahdollista, että rakennekokonaisuus II ja III ovat itse asiassa samaan rakennukseen liittyviä rakennejäännöksiä, jolloin se on mahdollisesti yhdistettävissä rakennukseen 3 (komissariaatin virkamiehet) kartalla VIK Kymnlinna 361 vuodelta 1826 (kuva 2). Sama rakennus esiintyy myös Aminoffin vuoden 1844 isojakokartalla. Rakennuksen alkuperäinen koko on ollut n. 25x15 m.

Kartta: n:o:1.

Diat: 51405:41-42.

5.1.4. RAKENNEKOKONAISSUUS IV

Rakenne: kiviperustus ja kolme tulisijaa.

Kuvailu: Noin N-S-suuntaisen, useampihuoneisen rakennuksen perustus. W-seinän perustus oli leveydeltään 1,2 m ja siinä oli rakennusmateriaalina käytetty punagraniittisia luonnon ja lohkokiviä joiden $\varnothing$ oli 30-50 cm. Rakenteeltaan vastaavanlainen väliseinän perustus kulki keskellä rakennuksen pituusakselia, millä myös rakennuksen tulisijat sijaitsivat. Väliseinärakenteessa oli paikoin havaittavissa kaksi-kolme päällekkäistä kivikertaa. Toinen väliseinän pohja kulki E-W-suunnassa jotakuinkin keskellä rakennuksen poikittaisakselia.

N-seinän perustusrakenne vastasi edellistä: kivikoko oli $\varnothing$ 30-40 cm ja perustuksen leveys 1,5 m. NW-nurkassa oli havaittavissa joitain isompia, $\varnothing$ 40x50 cm kokoisia kiviä.

Kuva 6: R IV pitkittäistä väliseinärakennetta. SW. KyMM 51405:46/M. Kykyri.

Pohjoisseinän kulkua oli mahdollista seurata rakennuksen NW-nurkasta noin 8 m itään, missä perustus hävisi aluskasvillisuuteen. Myös rakennuksen E-seinän perustus oli havaittavissa ainoastaan vajaan 10 m pituudelta, rakennuksen SE-nurkasta pohjoiseen. Seinän perustuksen muodosti pienempien kivien muodostama runsaan metrin levyinen latomus, jonka päälle $\varnothing$ n. 50 cm kokoiset seinänperustuskivet oli asetettu yhden kiven levyiseen riviin. S-seinän perustus oli havaittavissa vajaan 10m pituudelta rakennuksen SW-nurkasta itään.

Rakennuksen tulisijat, kuten sen perustusrakenteetkin, olivat runsaan aluskasvillisuuden ja puuston peitossa. Tulisijan jäännökset olivat runsaan metrin korkuisia ja niissä oli irtomaan ja punagraniitin lisäksi havaittavissa tiilenpaloja ja tiilmurskaa. Pohjoisimman tulisijakummun pinnassa oli kokonainen tiili, joka oli mitoiltaan 7x13x26 cm.

Laajuus: perustus: 25x14 m, kolme tulisijaa kukin kooltaan n. 4x4 m.

Sijainti: x: 710354.416, y: 494825.821 (perustuksen NW-nurkka); x: 710333.591, y: 494845.469 (perustuksen SE-nurkka), z-pinta: välillä 2-3 m.m.p.y.

Tulkinta: asuinrakennuksen perustuksen ja tulisijan jäännökset.

Ajoitus: 1800-1820-luku.

Lisätiedot/muita huomioita: mahdollisesti yhdistettävissä rakennukseen 2 (lääkintävirkamiehet) kartalla VIK Kymnlinna 361 vuodelta 1826 (kuva 2). Sama rakennus esiintyy myös Aminoffin vuoden 1844 isojakokartalla.

Kohde oli parhaiten säilynyt maanpäällinen rakennuksenjäännös inventoidulla alueella. Kohde sijaitsi hyvin kosteassa maastonkohdassa missä vesi peitti suuren osan rakennuksen keskiosasta. Inventoidun tontin SW-nurkassa oli lisäksi havaittavissa paikalla olleen betoniperusteisen aidan jäännöksiä. Aita oli perustettu matalien betonipylväiden varaan, joita tontin W-reunalla oli havaittavissa yhteensä 7 kappaletta ja S-reunalla 2 kappaletta. Pylväät olivat poikkileikkaukseltaan neliön muotoisia (20x20-30x30 cm, levenivät alaspäin), 30 cm korkeita (jatkuivat maan sisään) ja niiden keskellä oli jäänteitä $\varnothing$ 5 cm kokoisesta, katkenneesta rautaputkesta.

Kartta n:o: 1.

Diat: 51405:34-40, 86-94.

5.1.5. RAKENNEKOKONAISUUS V

Rakenne: kiviperustus ja tulisija.

Kuvailu: runsaan metrin korkuisen tulisijakumpareen W- ja S-puolella oli havaittavissa n. E-W-suuntaisen kiviperustuksen jäännöksiä, joista ainakin läntinen lienee ulkoseinän perustus. W-seinän perustuksessa näkyi pintaturpeen alta karkeasti lohkottuja kiviä, joiden koko oli 60x40-60x80 cm. Edelliseen 90° kulmassa sijainneen S-seinän perustuksissa oli yksi kivistä asetettu suoraksi työstetty pinta ulospäin, mikä viittaisi siihen, että myös sen yhteydessä oli kyseessä rakennuksen ulkoseinä.

Kuva 7: Sairaalatontin eteläsivustaa. Edustalla **R V**. NW. KyMM 51405:33/M. Kykyri.

Pintaturpeen alta ainoastaan paikoitellen havaittavissa olevien kiviperustusten lisäksi oli myös tulisijarakenteen pohjoispuolella mahdollisen perustuksen jäännökset. E-W-suuntaa (noin) noudattava matala, vallimainen rakenne, joka muodosti 90° kulman tulisijan länsipuoleisen perustuksen kanssa, on tulkittavissa mahdolliseksi (väli?)seinän perustukseksi.

Itse tulisijakumpareta oli käytetty runsaista oksista, vanhoista puunlehdistä ym. roskasta päätellen jätekasana, mutta sen reunoilla oli havaittavissa myös tiilimurskaa, tiilenpaloja sekä punagraniittisia kiviä, jotka olivat peräisin aikoinaan paikalla sijainneesta tulisijarakenteesta.

Laajuus: perustus: 8 (E-W) x 6 (N-S) m, tulisija n. 4x4 m.

Sijainti: x:710340.371, y: 494852.388 (perustuksen NW-nurkka), z-pinta: välillä 2-3 m.m.p.y.

Tulkinta: asuinrakennuksen ulkoseinän perustukset sekä tulisijan jäännökset.

Ajoitus: 1800-1820-luku.

Lisätiedot/muita huomioita: mahdollisesti yhdistettävissä rakennukseen 4 (apteekki) kartalla VIK Kyminlinna 361 vuodelta 1826 (kuva 2). Rakennus on jatkunut itään ja mitä todennäköisimmin myös pohjoiseen. Näissä ilmansuunnissa ei alueelta inventoinnin yhteydessä kuitenkaan havaittu maapäällisiä perustus- tms. rakenteita.

Koekuoppa 3 kaivettiin 10 m päähän perustuksen N-seinästä pohjoiseen.

Kartta n:o: 1.
Diat: 51405:33.

5.1.6. RAKENNEKOKONAISUUS VI

Rakenne: tulisija ja kiviperustus.

Kuvailu: korkea, maastosta helposti erottuva tulisijakumpare, jonka SE-nurkasta etelään suunnassa n. N-S oli aivan maan pinnassa havaittavissa $\varnothing$ 30-40 cm kokoisten kivien muodostama, vajaan kahden metrin pituinen kivirivi. Kyseessä oli todennäköinen väliseinänperustus. Tulisijakumpareen pinnassa erottui tiilenpalojen lisäksi myös punagraniittisia kiviä ($\varnothing$ 30-40 cm).

Laajuus: tulisija: 3,5x3,5x1,2 m.

Sijainti: x:710356.544, y: 494892.272 (tulisijan keskikoordinaatti), z-pinta: välillä 3-4 m.m.p.y.

Löydöt: KM 2004102:34. Kaksi fajanssin palasta kiviperustan E-puolelta.

Tulkinta: asuinrakennuksen tulisijan ja väliseinän perustuksen jäännökset.

Ajoitus: 1800-1820-luku (?).

Kuva 8: Tulisija R VI. NW. KyMM 51405:32/M. Kykyri.

Lisätiedot/muita huomioita: Ilmavalokuvassa vuodelta 1939 R VI:n paikkeilla sijaitsee E-W-suuntainen rakennus, joka ei kuitenkaan esiinny enää vuoden 1949 kantakartalla. R VI:ksi nimetyn rakennekokonaisuuden yhteydessä voisi olla kysymys tämän 1900-luvulle ajoittuvan rakennuksen jäännöksistä, mutta on todennäköisempää, että inventoinnin yhteydessä löytynyt rakennekokonaisuus on yhdistettävissä Ruotsinsalmen sotilassairaalan

rakennuskantaan. Kartan VIK Kymnlinna 1826 perusteella paikalla olisi sijainnut Ruotsinsalmen sotilassairaalan päärakennuksen eteläsiipi (kuva 2, numero 1).

Koekuoppa 4 kaivettiin 6 m tulisijasta länteen.

Kartta n:o: 1.

Diat: 51405:32.

5.1.7. RAKENNEKOKONAISUUS VII

Kuva 9: R VII. E. KyMM/M. Kykyri.

Rakenne: kivi- ja betonisokkeliperustus.

Kuvailu: 10-20 cm maan pinnan alapuolella sijaitseva, ja ainoastaan E-sivultaan näkyvissä oleva, työstetyistä punagraniitista muodostuva perustuksenomainen rakenne. Noin N-S-suuntaiseen rakenteeseen käytetty kivimateriaali on työstetty tikkaamalla erittäin tasapintaiseksi ja poikkileikkaukseltaan neliöksi (38x38 cm). Rakenteen kivet olivat pituudeltaan etelästä pohjoiseen lueteltuna 94-92-140-144 ja 160 cm; viimeksi mainittu kivi oli N-päästään rikkoutunut. Eteläpäässä rakenteeseen liittyi siihen pituussuunnassa 90° kulmassa oleva lyhyt (80x34x30 cm) ”siipi”, jonka yläsisänurkka oli viistottu (sahattu).

Kivirakenne, joka toi mieleen lähinnä perustuksen, jatkui molemmista päistään maan alle. Ollakseen rakennuksen perustus, oli kivirivin topografinen sijainti omituinen: se sijaitsi Kymijokeen voimakkaasti viettävässä rinteessä, jonka N- ja W-puolella kohosi kalliopaljastuma.

Välittömästi kivirakenteen N-puolella oli kolme noin 70 cm korkuista, poikkileikkaukseltaan neliön (30x30cm) muotoista betonipylvästä noin kahden metrin etäisyydellä toisistaan. Betonipylväiden keskellä oli jäänteitä pyöreästä, ø 8 cm:n kokoisesta rautaputkesta, joka oli katkennut. Kyseessä oli mitä todennäköisemmin paikalla olleen aidan/kaiteen jäännökset. Myös kivirakenteen E-puolella oli betonista valettuja sokkelirakenteita, jotka kuulunevat ajallisesti yhteen mainitun aidan kanssa.

Laajuus: 680x0,38x0,38 m (jatkuu molemmista päistään maan alle).

Sijainti: x: 710407.042, y: 494901.817 (perustuksen keskikoordinaatti), z-pinta: 2.72-3.31 (S-N) m.m.p.y.

Tulkinta: rakennuksen kivi- ja sokkeliperustus.

Ajoitus: (noin)1900-luvun ensimmäinen puolisko.

Lisätiedot/muita huomioita: Kiviperustuksen paikkeilla ilmavalokuvassa 1939 on N-S-suuntainen rakennus, joka ei enää esiinny vuoden 1949 kantakartalla. 1960-luvun kantakartalla paikalle on merkitty 5x5 m kokoinen rakennus, joka mitä ilmeisemmin on yllä kuvattu betonisokkelinen rakennus aitoineen ja joka lienee yhdistettävissä alueella 1970-luvun vaihteeseen asti toimineeseen leirintäalueeseen. Mainittuun aikaan Seppolantieltä (lännestä) kulki tie aivan mainitun rakennuksen edustalle.

Kartta n:o: 1.

5.1.8. RAKENNEKOKONAISUUS VIII

Rakenne: kiviperustus.

Kuva 10: Sairaalatontin keskustaa.
Keskellä R VIII. E. KyMM 51405:52/M. Kykyri

Kuvailu: todennäköisesti ainakin osittain kallion päälle perustetun rakennuksen kiviperustuksen jäännökset. Eteläseinän perustusta oli jäljellä 5 m pituudelta ja n. metrin levyisessä perustuksessa oli kiviä havaittavissa paikoin kahdessa päällekkäisessä

kerroksessa. Kivien pituus oli mitattavilta osin 50 cm ja leveys 30-40 cm. Perustuksen havainnointia vaikeutti se, että sen päälle ja sivuille oli kasattu runsaasti irtomaata.

Perustuksen länsipäästä jatkui pohjoiseen edelliseen nähden 90° kulmassa sijaitseva, 40-70 cm korkuinen maavalli, jossa ei havaittu kiviä. On mahdollista, että kyseessä oli vain paikalle kasattu irtomaakasa, joka ei liittynyt rakenteellisesti edellä kuvattuun kiviperustukseen.

Laajuus: 5 (E-W) x 2,5 (N-S) m.

Sijainti: x: 710408.805, y: 494876.262 (perustuksen SW-nurkka), z-pinta: välillä 3-4 m.m.p.y.

Löydöt: KM 2004102:31-32: kivisavi- ja fajanssiastian kohteen S-puoleiselta kalliopaljastumalta.

Tulkinta: rakennuksen kiviperustuksen jäännökset.

Ajoitus: 1800-1820(?).

Lisätiedot/muita huomioita: rakennuksen perustus oli luonteeltaan ja sijaintinsakin vuoksi varsin tulkinnallinen. Tunnetussa karttamateriaalissa ei paikalla esiinny rakennuksia lukuun ottamatta Ruotsinsalmen sotilassairaalan päärakennusta, jonka pohjoissiipi on sijainnut R VIII:n paikkeilla (kuva 2, numero 1).

Koekuoppa 2 kaivettiin neljän metrin päähän perustuksen länsipuolelle.

Kartta n:o: 1.

Diat: 51405:50-52.

5.1.9. RAKENNEKOKONAISUUS IX

Rakenne: kiviperustus ja tulisija.

Kuvailu: L-kirjaimen muotoinen, matala ja vallimainen rakennuksen perustus. Perustuksen pohjoisseinää on havaittavissa 12 m pituudelta ja itäpäätyä n. 5 m pituudelta. Leveydeltään vallimainen perustus on n. 1,8 m ja sen pohjoisreunalla näkyi pintaturpeen alta joitain rakennekiviä, joiden pituus on 20-50 cm. Osa kivistä on aseteltu perustukseen suoraksi työstetty sivu pohjoiseen päin, mikä viittaisi siihen, että kyseessä oli rakennuksen ulkoseinä.

Perustuksen W-päässä sijaitseva tulisijan ympärillä oli runsaasti erikokoisia irtokiviä sekä maata; tiiltä rakenteen yhteydestä ei sen sijaan havaittu. Muihin alueen tulisijarakenteisiin verrattuna oli kyseessä oleva rakenteeltaan epämääräisempi ja vaikeampi havaita maastossa.

Laajuus: perustus: 12 (E-W) x 5 (N-S) m, tulisija: 3,5x3,5x0,6 m.

Sijainti: x:710453.195, y: 494880.999 (perustuksen NE-nurkka), z-pinta: välillä 2-3 m.m.p.y.

Kuva 11: Tulisija R IX. NE. KyMM 51405:47/M. Kykyri.

Tulkinta: asuinrakennuksen kiviperustuksen ja tulisijan perustukset.

Ajoitus: 1800-1820-luku.

Lisätiedot/muita huomioita: rakennekokonaisuus sijaitsee paikalla, jossa Sotilassairaalan päärakennuksen pohjoissiipi kulki (kuva 2, numero 1).

Perustuksen W-pään länsipuolella kulkee hiekkatie Kymijoen rannalla sijaitsevalla pumppuasemalle. Tie on ainakin osittain kivetty mukulakivin jota on selvimmin havaittavissa R IX:n länsipuoleisessa mutkassa aina R VIII:n edustalle saakka.

Kartta n:o:1.

Diat: 51405:46-49.

5.2. KOEKUOPAT 1-4

5.2.1. KOEKUOPPA 1

Kuva 12: Koekuoppa pohjaan kaivettuna. Edustalla R1. N. KyMM 51405:28/M. Kykyri.

Kerros 1:

Kuvailu: hienon hiekan sekainen multa, jossa joitain pieniä tiilen paloja ($\emptyset < 3$ cm). Väriltään tummanruskea kerros oli irtonainen ja kostea.

Laajuus: koko koekuopan ala.

Sijainti: x:710407,373, y: 494853.351 (keskikoordinaatti), z-pinta:3.28-3.23 ja –pohja: 3.26-3.22 m.m.p.y.

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: Kerros sijaitsi kerroksen 2 yläpuolella.

Löydöt: resentti vyönsolki (poistettu n:o 1).

Tulkinta: pintaturve- ja humuskerros.

Ajoitus: 1830-1900-luku.

Kartta n:o: 1-2.

Mv-valokuvat: 51413: 2, 32.

Diat: 51405:12, 22-23, 60, 95-96.

Kerros 2:

Kuvailu: hienon hiekan sekainen multa, paikoin hieman savinen. Kerroksessa esiintyi tiilimurskaa ja tiilenpaloja ($\emptyset$ pääasiallisesti < 3 cm), hieman hiiltä, hieman keltavalkoisen kalkkilaastin paloja sekä soraa. Kerros oli irtonainen, kostea ja väriltään tasaisen tumman ruskea.

Laajuus: koko koekuopan ala.

Sijainti, z-pinta: 3.26-3.22 ja –pohja: 3.05-2.83 m.m.p.y.

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: kerros sijaitsi kerroksen 1 ala- ja kerroksen 3 yläpuolella.

Löydöt: KM 2004102:1-9: punasavikeramiikkaa, fajanssia, ikkuna- ja pullolasia, rautanauvoja (poistettu n:o 2).

Tulkinta: täyttökerros. Kerros sisälsi eri-ikäistä löydöstöä, josta osa resentiä, osa sairaala-aikaan liittyvää. Paikan alkuperäisten kerrosten (ainakin osittainen) sekoittuminen lienee yhteydessä R I:n rakentamiseen, mistä johtuen eri-ikäiset löydöt esiintyivät kerroksessa rinnakkain lähes Rakenne 1:n pintaan saakka.

Ajoitus: 1800-1900-luku.

Kartta n:o: 1-2.

Mv-valokuvat: 51413:30.

Diat: 51405:14, 22-23, 51426:2-8, 16-17.

Rakenne 1:

Kuvailu: kolmen luonnonkiven ja laattakiven muodostama mahdollinen rakenne. Kolme kivistä pilkisti esiin koekuopan N-seinämästä ja näiden S-puolella oli kolmiomainen laattakivi lappeellaan. Yhdessä kivet muodostivat kehämäisen muodostelman, jonka keskusta oli kaivettu 15x25cm kokoiselta alalta kerroksen 3 läpi lähes kerroksen 4 (pohjasavi) pintaan. Laattakiven ja itäisimmän N-seinämästä pilkistävän kiven välissä oli kapea, muutaman cm:n levyinen ”uoma”, joka jatkui kivien rajaamaan pieneen kuopanteeseen. Laattakivi oli kooltaan 20x10x5 cm ja muut kivet arviolta $\emptyset$ n. 20-30 cm kokoisia. Kivilaji punagraniitti.

Laajuus: koekuopan N-puolisko.

Sijainti, z-pinta: 3.19-3.05 m.m.p.y.

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: rakenne sijaitsi kerroksen 2 alapuolella ja kerroksessa 3. Mahdollinen yhteys koekuopan 2 rakenteeseen 1.

Löydöt: -

Tulkinta: rakenteen funktion selvittäminen vaatisi koekuopan laajentamista.

Ajoitus: 1800-1820-luku.

Karttan:o: 4

Mv-valokuvat: 51413:24-27.

Diat: 51405: 24-27.

Kerros 3:

Kuvailu: valkokeltainen, rautaoksidin värjäämä hiesu. Kerros oli irtonainen ja kostea.

Laajuus: koko koekuopan ala.

Sijainti, z-pinta: 3.05-2.83 ja **-pohja:** 2.74 m.m.p.y.

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: kerros sijaitsi kerroksen 2 ala- ja kerroksen 4 yläpuolella.

Löydöt: KM 2004102:10-11: pullo- ja ikkunalasiasia (kerroksen pinta).

Tulkinta: luonnollinen kerros.

Ajoitus: -

Lisätiedot/muita huomioita: kerroksesta löytyneet löydöt ovat peräisin kerrosten 2 ja 3 vaihteesta.

Kartta n:o: 1-2.

Mv-valokuvat: 51413:17, 23.

Diat: 51405:22-23, 27-29.

Kerros 4:

Kuvailu: puhdas sinisavi.

Laajuus: koekuopan pohjalla oleva koepisto.

Sijainti, z-pinta: 2.74 m.m.p.y.

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: kerros sijaitsi kerroksen 3 alapuolella.

Löydöt: -

Tulkinta: luonnollinen.

Ajoitus: -

Kartta n:o: 1-2.

Mv-valokuvat: 51413:17.

Diat: 51405:22-23.

5.2.2. KOEKUOPPA 2

Kuva 13: Kerros 2 alta paljastunutta R1:tä. W. KyMM 51405:55/M. Kykyri.

Kerros 1:

Kuvailu: hienon hiekan sekainen multa, paikoin hieman savinen. Alaspäin kerros muuttui savisemmaksi. Kerroksessa esiintyi jonkin verran tiilenpaloja ($\emptyset$ pääasiallisesti < 3 cm). Kerros oli irtonainen, märkä (vesi nousi ylös koe kuopan NE-nurkassa jo tällä korkeudella) ja väriltään tasaisen tumman ruskea.

Laajuus: koko koe kuopan ala.

Sijainti: x: 710408.805, y: 494870.865 (keskikoordinaatti), z-pinta: 3.17-3.09 ja –pohja: 3.10-3.06 m.m.p.y.

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: Kerros sijaitsi kerroksen 2 yläpuolella.

Löydöt: -

Tulkinta: pintaturve- ja humuskerros.

Ajoitus: 1830-1900-luku.

Kartta n:o: 1-2.

Mv-valokuvat: 51413: 1, 31.

Diat: 51405: 8-11, 13, 53-54, 59, 95-96.

Kerros 2:

Kuvailu: keskikarkean hiekan sekainen savi. Kerros sisälsi runsaasti tiilenpaloja ($\emptyset$ pääasiallisesti < 5 cm) ja siinä esiintyi muutama kellertävän kalkkilaastin pykylä ($\emptyset < 1$ cm). Yksi isoimmista tiilenkatkelmista oli kooltaan 75x(62)x(130) cm. Alaspäin tiilen määrä kerroksessa väheni huomattavasti ja esiin paljastui tahmeantuntuinen horisontti. Tiilen lisäksi kerroksessa esiintyi myös muutamia irtokiviä ($\emptyset < 5-10$ cm) – kumpienkaan pinnoilla ei havaittu laastia. Tummanharmaa kerros oli kostea ja pakkautunut.

Laajuus: koko koekuopan ala.

Sijainti, z-pinta: 3.10-3.06 ja **–pohja:** 3.02-2.96 m.m.p.y.

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: kerros sijaitsi kerroksen 1 ala- ja kerroksen 3 sekä rakenne R1:n yläpuolella.

Löydöt: KM 2004102:12-14: pullo- ja ikkunalasia sekä rautanauvoja (poistettu n:o 3).

Tulkinta: purku-/täyttökerros.

Ajoitus: 1820-luku (?).

Kartat n:ot : 1-2.

Mv-valokuvat: 51413:29.

Diat: 51405:15, 53-54, 51426:1.

Kerros 3:

Kuvailu: tummanharmaa, erittäin pakkautunut ja hieman hiekan sekainen savi, joka paikoin puhdasta savea. Kerros sisälsi tiilenpaloja ($\emptyset$ pääasiallisesti < 5 cm, yksi tiilenkatkelma kooltaan kuitenkin 64x(71)x(96), muutaman kalkkilaastin pykylän ($\emptyset < 1$ cm), joitain hiilenpaloja ($\emptyset < 1$ cm) sekä lähes maaton puunsilppua. Kerrokseen 2 verrattuna kerros 3 oli savisempi ja sisälsi vähemmän tiilisekoitetta.

Sijainti, z-pinta: 3.02-2.96 ja **–pohja:** 2.94-2.92 m.m.p.y.

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: kerros sijaitsi kerroksen 2 alapuolella ja rakenne R1:n kivienpäällä.

Löydöt: KM 2004102:15: eläimen luun fragmentti.

Tulkinta: kulttuurikerros, joka yhteydessä rakentamisaktiiviteetteihin (?).

Ajoitus: 1800-1820-luku.

Kartat n:o: 1-2.

Mv-valokuvat: 51413:28.

Diat: 51405:20, 53-54, 51426:9-10.

Rakenne 1:

Kuvailu: 10x5-30x20 cm kokoisista luonnon ja lohkokivistä ladottu, kylmämuurattu rakenne. Kivissä ei ollut lohkomista lukuun ottamatta havaittavissa muita työstönjälkiä. Kivimateriaalina oli käytetty punagraniittia.

Laajuus: koko koekuopan ala.

Sijainti, z-pinta: 3.05-2.92 m.m.p.y.

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: rakenne sijaitsi kerroksen 3 alapuolella.

Löydöt: -

Tulkinta: perustus (seinä, uuni)? Piha- tms. kiveykseksi ladelman pinta vaikutti olevan liian "epätasainen".

Ajoitus: 1800-1820-luku.

Lisätiedot/muita huomioita: Kiveystä ei poistettu vaan se jätettiin koskemattomana paikoilleen. Sen funktion määrittäminen ilman koekuopan laajennusta tms. lisätutkimusta on vaikeaa. Mahdollinen yhteys koekuopan 2 rakenteeseen 1.

Kartta n:o: 1-2.

Diat: 51405: 55-57.

5.2.3. KOEKUOPPA 3

Kuva 14: Kuopan N-profiilia. S. KyMM 51405:73/M. Kykyri.

Kerros 1:

Kuvailu: hienon hiekan sekainen multa, jossa muutama tiilenmurunen ($\emptyset < 3$ cm). Kerros oli kuiva, irtonainen ja väriltään keskiruskea.

Laajuus: koko koekuopan ala.

Sijainti: x:710350.265, y: 494861.105 (keskikoordinaatti), z-pinta 2.60-2.52 ja –pohja 2.49-2.47 m.m.p.y.

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: Kerros sijaitsi kerroksen 2 yläpuolella.

Löydöt: rautaesineen katkelma (poistettu n:o 4).

Tulkinta: pintaturve- ja humuskerros.

Ajoitus: 1830-1900-luku.

Lisätiedot/muita huomioita: pintaturvekerros koekuopan alueella oli lähes olematon.

Kartta n:o: 1,3.

Mv-valokuvat: 51413:3, 14-15

Diat: 51405:26, 63, 73-74, 82-83.

Kerros 2:

Kuvailu: hienon hiekan sekainen multa, jossa runsaasti tiilenpaloja ($\emptyset < 3$ cm). Kerros oli kuiva, irtonainen ja väriltään keskiruskea.

Laajuus: koko koekuopan ala.

Sijainti, z-pinta 2.49-2.47 ja **pohja** 2.40-2.31 m.m.p.y.

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: kerros sijaitsi kerroksen 1 ala- ja kerroksen 3 yläpuolella. Mahdollinen yhteys koekuopan 4 kerrokseen 2-4.

Löydöt: KM 2004102:16-18: punasavikeramiikkaa, fajanssia, lasiesineen katkelmia.

Tulkinta: kulttuurikerros.

Ajoitus: 1800-1820-luku.

Kartta n:o: 1,3.

Mv-valokuvat: 51413:12.

Diat: 51405:73-74,80, 51426:25.

Kerros 3:

Kuvailu: valkokeltainen, kuiva ja irtonainen, rautaoksidin värjäämä puhdas hiesu.

Laajuus: koko koekuopan ala.

Sijainti, z-pinta: 2.40-2.31 ja **–pohja:** 2.38-2.35 m.m.p.y.

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: kerros sijaitsee kerroksen 2 ala- ja kerroksen 4 yläpuolella.

Löydöt: -

Tulkinta: luonnollinen kerros.

Ajoitus: -

Kartta n:o: 1,3.

Mv-valokuvat: 51413:10

Diat: 51405:73-74, 78.

Kerros 4:

Kuvailu: ruskeankeltainen, keskikarkea hiekka, joka rautaoksidilaikukas.

Laajuus: koekuopan pohjalla oleva koepisto.

Sijainti, z-pinta: 2.27 **–pohja:** 2.17 m.m.p.y.

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: kerros sijaitsee kerroksen 3 ala- ja kerroksen 5 yläpuolella.

Löydöt: -

Tulkinta: luonnollinen kerros.

Ajoitus: -

Kartta n:o: 1,3.

Mv-valokuvat: 51413:7.

Diat: 51405:71, 73-74.

Kerros 5:

Kuvailu: mustanharmaa, värjäytynyt savi.

Laajuus: koekuopan pohjalla oleva koepisto.

Sijainti, z-pinta: 2.17 ja **–pohja:** 2.11 m.m.p.y.

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: kerros sijaitsee kerroksen 4 ala- ja kerroksen 6 yläpuolella.

Löydöt: -

Tulkinta: luonnollinen kerros.

Ajoitus: -

Kartta n:o: 1,3.

Mv-valokuvat: 51413:7.

Diat: 51405:71, 73-74.

Kerros 6:

Kuvailu: puhdas, rautaoksiditöpläinen sinisavi.

Laajuus: koekuopan pohjalla oleva koepisto.

Sijainti, z-pinta: 2.11 m.m.p.y.

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: kerros sijaitsi kerroksen 5 alapuolella.

Löydöt: -

Tulkinta: luonnollinen kerros.

Ajoitus: -

Karttan:o: 1,3.

Mv-valokuvat: 51413:7.

Diat: 51405:71, 73-74.

5.2.4. KOEKUOPPA 4

Kuva 15: Koekuopan E-profiilia. W. KyMM 51405:76/M. Kykyri.

Kerros 1:

Kuvailu: hiekkainen multa, joka oli aavistuksen verran saven sekainen. Tummanruskea kerros oli kuiva ja irtonainen.

Laajuus: koko koekuopan ala.

Sijainti: x:710350, x: 494861.105 (keskikoordinaatti), z-pinta: 2.70-2.69 ja –pohja: 2.62-2.59 m.m.p.y.

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: kerros sijaitsi kerroksen 2 yläpuolella.

Löydöt: KM 2004102:19: ikkunalasiasia, rautanauvoja (poistettu n:o 5).

Tulkinta: pintaturve- ja humuskerros.

Ajoitus: 1830-1900-luku.

Karttan:o: 1,3.

Mv-valokuvat: 51413: 5,18-19.

Diat: 51405:24-25,61,68-69.

Kerros 2:

Kuvailu: hiekkainen multa. Kerros sisälsi runsaasti tiilenpaloja ($\emptyset < 3$ cm) ja hieman pieniä kiviä ($\emptyset 0,2-2$ cm). Tummanruskea kerros oli kuiva ja irtonainen. Kerroksesta löytyi yksi isompi tiilenkatkelma, joka oli kooltaan (61)x104x(45) cm.

Laajuus: koko koeruudun ala.

Sijainti, z-pinta: 2.62-2.59 ja –pohja: 2.55-2.50 m.m.p.y.

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: kerros sijaitsi kerroksen 1 ala- ja kerroksen 3 yläpuolella. Mahdollinen yhteys koekuopan 2 kerrokseen 2.

Löydöt: KM 2004102:20-21, 23-28: fajanssia, punasavikeramiikkaa, pullo- ja tasolasiasia, sulanutta lasiasia, rautanauva (poistettu n:o 6). Kerroksen pinnasta resentti tiilenkatkelma.

Tulkinta: täyttö-/purkukerros.

Ajoitus: 1800-1820-luku.

Lisätiedot/muita huomioita: kerrosten 1 ja 2 vaihde oli kova ja pakkautunut.

Kartta n:o: 1,3.

Mv-valokuvat: 51413:16.

Diat: 51405:68-69, 84, 51426:11-16.

Kerros 3:

Kuvailu: erittäin hienon hiekan sekainen multa, joka on yläpinnaltaan sekoittuneen saven täplittämä: savea esiintyy erityisesti koekuopan E-sivustalla sekä sen NE-nurkassa (ylimmät 3 cm). Kerroksen yläosassa esiintyi jonkin verran pieniä hiilenpaloja ($\emptyset < 2$ cm).

Tummanruskeassa, hyvin irtonaisessa ja kuivassa kerroksessa esiintyi tasaisesti pientä tiilenpalaa (pääasiassa $\varnothing < 3$ cm) sekä hieman pieniä kiviä ($\varnothing < 3$ cm).

Laajuus: koko koeruudun ala.

Sijainti, z-pinta: 2.55-2.50 ja **–pohja:** 2.40-2.37 m.m.p.y.

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: Kerros sijaitsi kerroksen 2 ala- ja kerroksen 4 yläpuolella. Mahdollinen yhteys koekuopan 2 kerrokseen 2.

Löydöt: KM 2004102:22, 29-30: punasavikeramiikkaa, ikkunalasia, sulanutta lasia.

Tulkinta: kulttuurikerros, johon on sekoittunut resenttiä ikkunalasia.

Ajoitus: 1800-1820-luku.

Lisätiedot/muita huomioita: Kerros kaivettiin tasolle, jossa alkoi esiintyä runsaasti tiiltä. Tämä horisontti oli kiva ja pakkautunut, samoin kuin kerrosten 1 ja 2 vaihteessa havaittu horisontti.

Kartta n:ot: 1,3.

Mv-valokuvat: 51413:13

Diat: 51405:68-69, 81, 51426:17, 26.

Kerros 4:

Kuvailu: Keskikarkea hiekka, joka multalaikkuinen. Kerroksen pinta on kovaksi pakkautunut sisältäen runsaasti tiilenpaloja ($\varnothing < 5$ cm), joita esiintyy paljon myös muuallakin kerroksessa. Tiilen lisäksi kerroksessa esiintyy myös pieniä kiviä ($\varnothing 1-3$ cm), erityisesti kerroksen pohjalla. Lisäksi kerroksen yläpinnassa esiintyy joitain pieniä savitäpliä ($\varnothing < 2$ cm). Väriltään ruskean keltainen ja irtonainen kerros oli yläpinnaltaan kuiva, mutta muuttui kosteaksi alaspäin mentäessä.

Laajuus: koko koekuopan ala.

Sijainti, z-pinta: 2.40-2.37 ja **–pohja:** 2.26-2.22 m.m.p.y.

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: Kerros sijaitsi kerroksen 3 ala- ja kerroksen 5 yläpuolella. Mahdollinen yhteys koekuopan 2 kerrokseen 2.

Löydöt: -

Tulkinta: kulttuurikerros, jolla on yhteys rakentamisaktiviteetteihin (?).

Ajoitus: 1800-1820-luku.

Kartta n:o: 1,3.

Mv-valokuvat: 51413:9,11.

Diat: 51405:68-69, 79.

Kerros 5:

Kuvailu: hieman mullan sekainen värjäytynyt savi. Kerroksessa esiintyi joitain pieniä tiilenpaloja ($\emptyset < 0,5$ cm). Tiivis ja kostea kerros on tummanruskean sinertävän laikukas.

Laajuus: koko koekuopan ala.

Sijainti, z-pinta: 2.26-2.22 ja **–pohja:** 2.23-2.21 m.m.p.y.

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: Kerros sijaitsi kerroksen 4 ala- ja kerroksen 6 yläpuolella.

Löydöt: -

Tulkinta: Alin steriilin saven päällä oleva kulttuurikerros.

Ajoitus: 1700-1800-luvun vaihde.

Kartta n:o: 1,3.

Mv-valokuvat: 51413: 8.

Diat: 51405:68-69, 72.

Kerros 6:

Kuvailu: erittäin pakkautunut, rautaoksidin laikukkaaksi värjäämä siniharmaa savi.

Laajuus: koko koekuopan ala.

Sijainti, z-pinta: 2.23-2.21 ja **–pohja:** 2.07-2.03 m.m.p.y.

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: Kerros sijaitsi kerroksen 5 ala- ja kerroksen 7 yläpuolella.

Löydöt: -

Tulkinta: luonnollinen kerros.

Ajoitus: -

Kartta n:o: 1,3.

Mv-valokuvat: 51413:6.

Diat: 51405:68-70.

Kerros 7:

Kuvailu: puhdas sinisavi.

Laajuus: koekuopan pohjalla oleva koepisto.

Sijainti, z-pinta: 2.07-2.03 m.m.p.y.

Suhde muihin stratigrafisiin yksiköihin: Kerros sijaitsi kerroksen 6 alapuolella.

Löydöt: -

Tulkinta: luonnollinen kerros.

Ajoitus: -

Kartta n:o: 1,3.

Diat: 51405:68-69.

6. YHTEENVETO

Elos-syyskuun vaihteessa 2004 suoritetun Ruotsinsalmen sotilassairaalan alueen inventoinnin pääasiallisena tavoitteena oli selvittää, onko maastossa enää jäljellä sairaalaan rakennuskantaan liittyviä maanpäällisiä jäännöksiä, vai olivatko nämä tulleet aikojen kuluessa kokonaisuudessaan tuhotuiksi. Inventoitu tontti oli umpeenkasvanut ja jotakuinkin raivaamaton, mikä hankaloitti niin alueella liikkumista, havaintojen tekoa kuin dokumentointiakin.

Arkeologiset tutkimukset liittyivät osana Kymminlinnan hankesuunnitteluun ja niiden tavoitteena oli ensisijaisesti selvittää mainitulla alueella sijaitsevien muinaisjäännöksiksi tulkittavien rakenteiden ja rakennekokonaisuuksien luonne, sijainti ja laajuus, minkä lisäksi alueen kulttuurikerrosten esiintymistä ja luonnetta selvitettiin pienimuotoisen koekuopituksen avulla.

Käytännön maastotyöhön toteuttamiseen liittyvistä hankaluuksista huolimatta alueen systemaattinen läpikäynti osoitti, että alueella sijaitsee edelleen rakennusten jäännöksiä, jotka ovat yhdistettävissä Ruotsinsalmen sotilassairaalan aikaan. Jäännökset olivat maastossa matalina kivirivinä ja maavalleina erottuvia rakennusten seinä- ja niiden perustusrakenteita (1-3 kivikertaa) sekä tulisijojen purkamisen seurauksena syntyneitä purkumaakekoja. Pääasiallisesti rakennusjäännökset olivat aluskasvillisuuden, pensaiden ja puuston pahoin peittämiä ja useimmissa tapauksissa rakenteista oli havaittavissa ainoastaan pieni osa, rakenteen muutoin kadotessa aluskasvillisuuteen ja maan sisään. Sotilassairaalan rakennusten lisäksi alueella tavattiin jäännöksiä myös muutamista sairaalaa nuoremmista rakennuksista ja rakenteista.

Inventoinnissa löytyneitä rakennusjäännöksiä ei kenttätöiden yhteydessä ollut mahdollista kaivaa esille, mutta sairaalan piha-alueelle tehtiin neljä koekuoppaa, joiden avulla pyrittiin selvittämään alueen stratigrafiaa. Kulttuurikerrospaksuus vaihteli mainituissa koekuopissa välillä 25-45 cm ja säilyneistä kerroksista löytyi mm. fajanssia, punasavikeramiikkaa sekä astia-, ikkuna- ja pullolasia, jotka paljastuivat pääasiassa kaivettujen koekuoppien kahdesta ylimmästä kulttuurikerroksesta. Molemmista piha-alueen keskiosaan tehdyistä koekuopista löytyi lisäksi kivirakenteiden jäännöksiä (koekuopat 1 ja 2).

Pintaturve- ja humuskerroksen alta tuli jokaisesta koekuopasta esiin tiilensekainen kerros, joka on mitä todennäköisimmin yhdistettävissä sairaala-alueen rakennusten purkamiseen. Muista koekuopista poiketen koekuopasta 4 paljastui myös alempi tiilensekainen kerros, joka voisi olla sairaala-alueen rakentamiseen liittyvä. Vanhimmat alueen kulttuurikerroksista ajoittunevat 1700- ja 1800-lukujen taitteeseen, jolloin Kymijoen Huumanhaaran vartta ryhdyttiin linnoittamaan.

Sotilassairaalan lakkauttamisen (1820-luku) jälkeen on entinen sairaala-alue aina meidän päiviimme saakka ollut pääasiallisesti asumaton niitty-, pelto- ja metsäaluetta. Juuri alueen rakentamattomuus on olennaisesti vaikuttanut siihen, että Ruotsinsalmen aikaisia jäännöksiä on vielä säilynyt alueella. Kenttätöiden tutkimustulokset viittaavat siihen, että vuonna 2004 inventoidulla tontilla (Kotka 4:0) ovat aikoinaan sijainneet Ruotsinsalmen sotilassairaalan päärakennus, sisempi sisäpiha sekä pohjoissivustan talusrakennukset, joista osia paikannettiin kenttätöiden yhteydessä. Sen sijaan sairaalarakennuskompleksin eteläisimmät rakennukset ovat sijainneet yllä mainitun tontin eteläpuoleisella tontilla (Kyminlinna 9:0).

Sen enempää sairaala-alueen pohjois- kuin eteläsivustankaan rakennuksista ei inventoinnin yhteydessä tehty havaintoja. Pohjoisimmat näistä ovat sijainneet Kymijoen rannassa sijaitsevaan pienvenesatamaan vievän ajotien sekä sen pohjoispuolella kulkevan moottoritien (E 18) välimaastossa, joka osoittautui olevan kauttaaltaan sinne levitetyn

puuhakkeen peitossa. Maanpäällisiä rakennusjäännöksiä ei alueella inventoinnin yhteydessä havaittu. Eteläisimmät sairaala-alueen rakennuksista ovat puolestaan sijainneet paikalla, jonne 1940-luvun lopussa on rakennettu asuinkerrostalo. On todennäköistä, että kerrostalon rakennustöiden yhteydessä ovat sairaalaan mahdollisesti liittyneet rakennusjäännökset tulleet tuhotuiksi.

Vuoden 2004 Ruotsinsalmen sotilassairaalan alueilla suoritettujen arkeologisten tutkimusten toivat uutta tietoa alueen varhaisimmasta käyttöhistoriasta sekä siellä säilyneiden kulttuurikerrosten, rakenteiden sekä rakennekokonaisuuksien luonteesta, laajuudesta ja lukumäärästä. Tutkimustulokset ovat jatkossa käytettävissä niin Hovinsaaren pohjoisosan muinaismuistoalueiden rajaamisessa kuin myös mahdollisten täydennys- ja jatkotutkimusten suunnittelussakin. Alueen historiaa selvitetessä olisi jatkossa perusteltua suorittaa myös pinta-alallisesti laajempia arkeologisia tutkimuksia joko systemaattisten kaivausten tai koekuopituksen ja/tai -ojituksen muodossa.

Kotka 2.5. 2005

Marita Kykyri

7. LÄHDEAINEISTO:

Painamattomat lähteet:

Käsikirjoitukset:

Kauppi, Ulla-Riitta 1990: Kyminlinnan rakennushistoria. Luonnos 18.6.1990. Mv/Rho.

Kykyri, Marita: Kotka, Kyminlinna, Kymin kappeli ja vanha Kymenkartano. Keskiaikaisen kappelin ja kartanon alueen koekaivaus 2003. Kaivauskertomus. MV/Rho.

Kartat ja piirustukset:

Karta öfver För detta Kotka och Kymmene gårds Fästningar under lydande Ägor belegne i Kymmene Socken och Härad samt Wiborgs län. Upprättad år 1844 af C. G. Aminoff. Första Delen. Isojakokartta 9 (3). Kouvolan maanmittaustoimisto.

Kotkan kaupungin kantakartat 1938-2005. Kotkan kaupungin tekninen toimiala, maankäyttöosasto.

Ruotsinsalmi. Puinen rakenteilla oleva sairaala. Rakennuspiirustus. Kyminlinna, mikrofilmisarja 349-17-4667. Paperikopio. MV/Rho.

VIK Ruotsinsalmi 5. 1795. MV/Rho.

VIK Kyminlinna 361. 1826. MV/Rho.

Painetut lähteet:

Kirjallisuus:

Airola, Olli. Kymenkartanon linnoitus – Kyminlinna. Porvoo 1970.

Kotkan historia I. Toimituskunta Leo Anttila et. al. Helsinki 1953.

Kykyri, Marita. Kyminlinnaa tutkimassa. Kotkan Kyminlinnan linnoitusalueen arkeologisista tutkimuksista. Muinaistutkija 4/2004.

Kymin historia I. Toimituskunta Arvi Ulvinen et. al. Kouvola 1960.

Sähköiset lähteet:

KYHIKA – kartat. <http://kartat.kotka.fi>

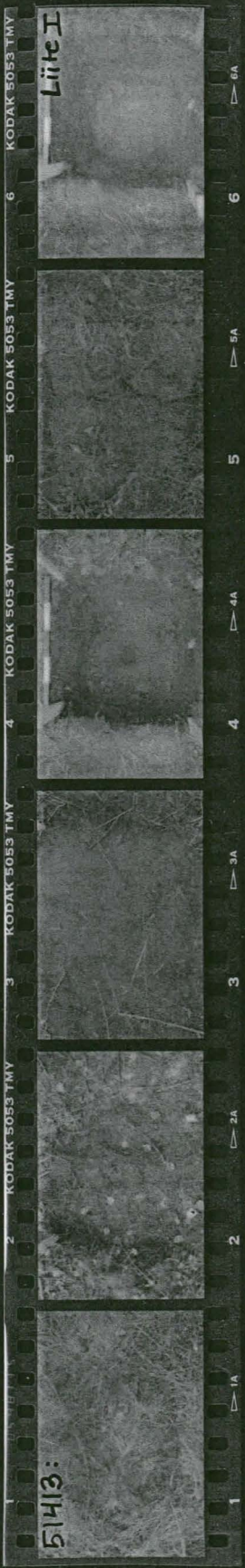
8. LIITELUETTELO:

n:o:	
I	- pinnakkaisarkit, 2 kpl
II	- mustavalkonegatiiviluettelo
III	- diapositiiviluettelo
IV	- löytödiáluettelo
V	- karttaluettelo
VIa	- löytöluettelo
VIb	- löytökuvat
VIIa	- poistettujen löytöjen luettelo
VIIb	- poistettujen löytöjen kuvat

Kannen kuva: Sairaalan piha-alueita nykyisessä asussaan. E. KyMM/M. Kykyri.

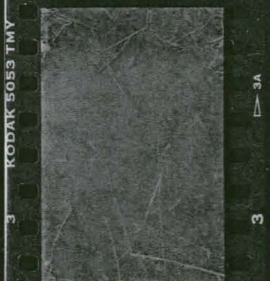
51413:

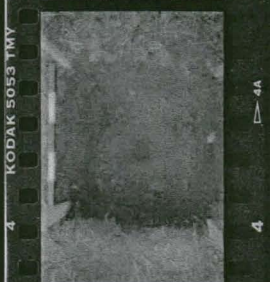
1

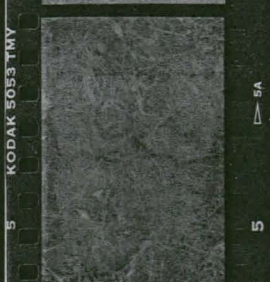
2

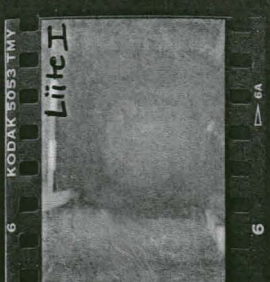
3

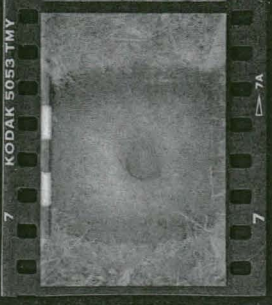
4

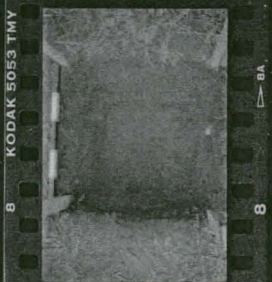
5

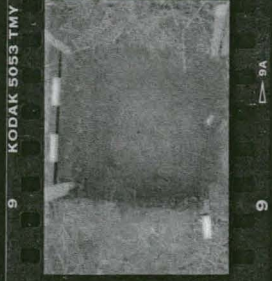
6

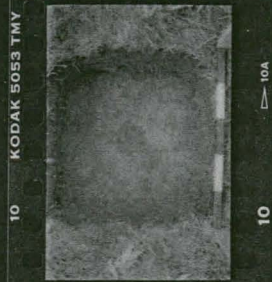
7

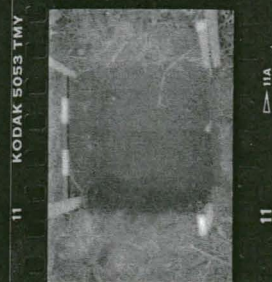
8

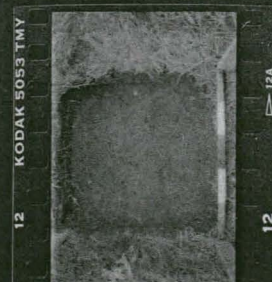
9

10

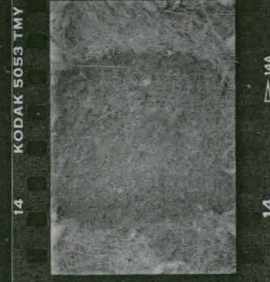
11

12

13

14

15

16

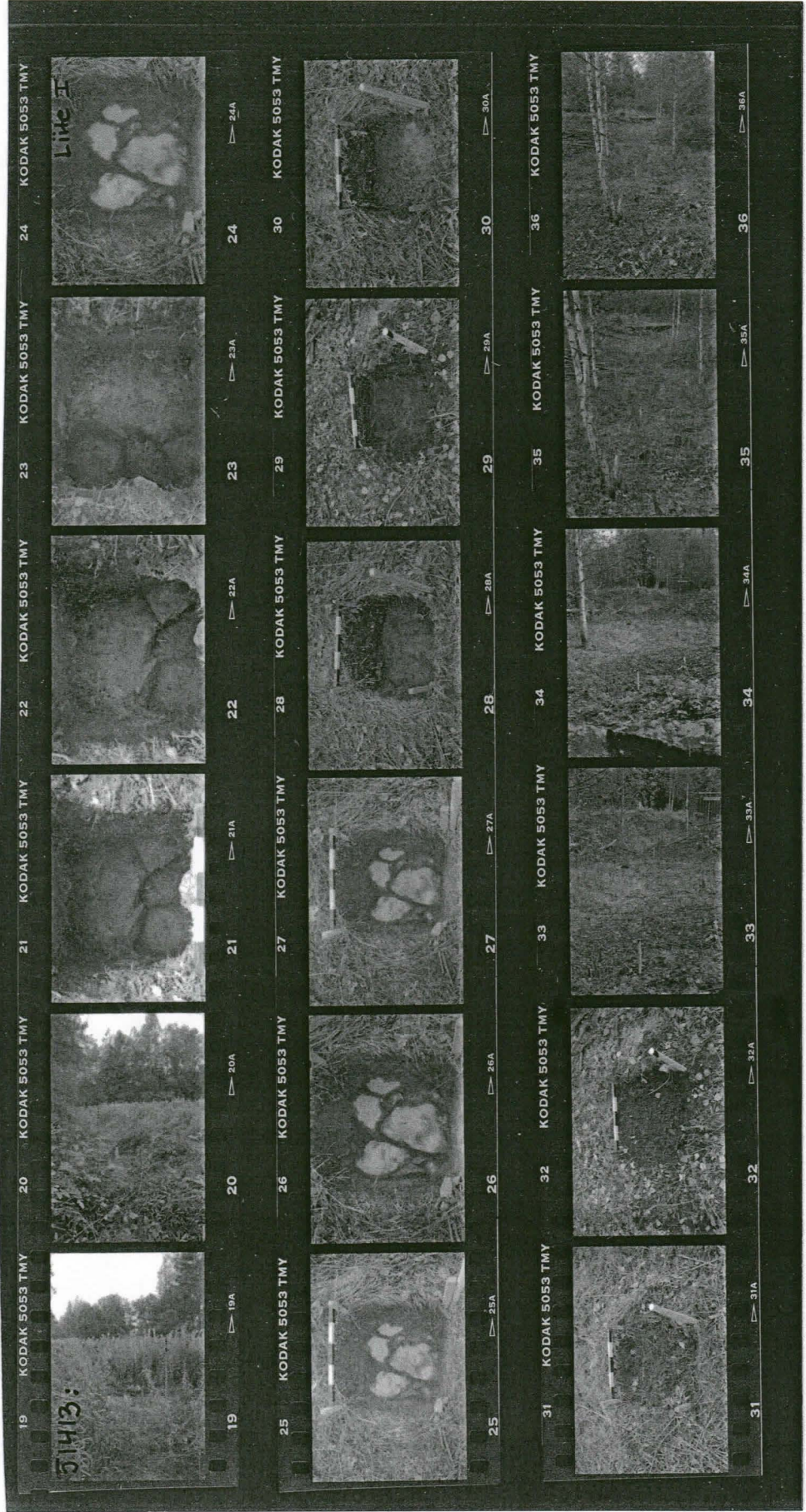

17

18

Mustavalkonegatiivit, Kotka, Jylppy, Ruotsinsalmen sotilassairaala 2004

Päänumero	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
51413	1	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 2	ennallistettuna	W	M. Kykyri	10.9.	2004	mv	kino
51413	2	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 1	sama	E	M. Kykyri	10.9.	2004	mv	kino
51413	3	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 3	sama	N	M. Kykyri	10.9.	2004	mv	kino
51413	4	Kotka	sairaala-alue	sama	taso 4 pohja	N	M. Kykyri	10.9.	2004	mv	kino
51413	5	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 4	ennallistettuna	N	M. Kykyri	10.9.	2004	mv	kino
51413	6	Kotka	sairaala-alue	sama	taso 6, krs 6	W	M. Kykyri	10.9.	2004	mv	kino
51413	7	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 3	taso 4 pohja	E	M. Kykyri	10.9.	2004	mv	kino
51413	8	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 4	taso 5, krs 5	W	M. Kykyri	10.9.	2004	mv	kino
51413	9	Kotka	sairaala-alue	sama	taso 4/5 alaosa	W	M. Kykyri	9.9.	2004	mv	kino
51413	10	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 3	taso 3, krs 3	W	M. Kykyri	9.9.	2004	mv	kino
51413	11	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 4	krs 4	W	M. Kykyri	9.9.	2004	mv	kino
51413	12	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 3	taso 2, krs 2	W	M. Kykyri	9.9.	2004	mv	kino
51413	13	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 4	taso 3, krs 3	W	M. Kykyri	9.9.	2004	mv	kino
51413	14	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 3	taso 1, krs 1	W	S. Hietala	9.9.	2004	mv	kino
51413	15	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 3	ennen turpeen poistoa	W	M. Kykyri	9.9.	2004	mv	kino
51413	16	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 4	taso 2, krs 2	W	M. Kykyri	9.9.	2004	mv	kino
51413	17	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 1	taso 4 pohja	W	S. Hietala	9.9.	2004	mv	kino
51413	18	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 4	ennen turpeen poistoa	W	M. Kykyri	8.9.	2004	mv	kino

Päänumero	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
51413	19	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	W	M. Kykyri	8.9.	2004	mv	kino
51413	20	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 3 ja 4	yleiskuva alueesta	E	M. Kykyri	8.9.	2004	mv	kino
51413	21	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	N	S. Hietala	8.9.	2004	mv	kino
51413	22	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	N	S. Hietala	8.9.	2004	mv	kino
51413	23	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 1	taso 3	W	S. Hietala	8.9.	2004	mv	kino
51413	24	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 2	taso 4, rakenne 1	W	M. Kykyri	7.9.	2004	mv	kino
51413	25	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	W	M. Kykyri	7.9.	2004	mv	kino
51413	26	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	W	M. Kykyri	7.9.	2004	mv	kino
51413	27	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	W	M. Kykyri	7.9.	2004	mv	kino
51413	28	Kotka	sairaala-alue	sama	taso 3, krs 2 poiston jälkeen	W	M. Kykyri	6.9.	2004	mv	kino
51413	29	Kotka	sairaala-alue	sama	taso 2, krs 1 poiston jälkeen	W	M. Kykyri	3.9.	2004	mv	kino
51413	30	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 1	taso 2, krs 1 poiston jälkeen	W	M. Kykyri	3.9.	2004	mv	kino
51413	31	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 2	krs 1 pinta turpeen poiston jälkeen	W	M. Kykyri	3.9.	2004	mv	kino
51413	32	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 1	kerros 1 pinta turpeen poiston jälkeen	W	M. Kykyri	3.9.	2004	mv	kino
51413	33	Kotka	sairaala-alue	koekuopat 1 ja 2	ennen turpeen poistoa, RVIII taustalla	W	M. Kykyri	3.9.	2004	mv	kino
51413	34	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	W	M. Kykyri	3.9.	2004	mv	kino
51413	35	Kotka	sairaala-alue	sama	ennen turpeen poistoa, RI taustalla	E	M. Kykyri	3.9.	2004	mv	kino
51413	36	Kotka	sairaala-alue	sama	ennen turpeen poistoa, RI taustalla	E	M. Kykyri	3.9.	2004	mv	kino

Diapositiivit, Kotka, Jylppy, Ruotsinsalmen sotilassairaala 2004

Liite III

Päänumero	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
51405	1	Kotka	sairaala-alue	alueen keskustaa ennen raivausta	yleiskuva	N	M. Kykyri	3.9.	2004	dia	kino
51405	2	Kotka	sairaala-alue	alueen itäosaa ennen raivausta	sama	S	M. Kykyri	3.9.	2004	dia	kino
51405	3	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	S	M. Kykyri	3.9.	2004	dia	kino
51405	4	Kotka	sairaala-alue	alueen eteläosaa	sama	N	M. Kykyri	3.9.	2004	dia	kino
51405	5	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	N	M. Kykyri	3.9.	2004	dia	kino
51405	6	Kotka	sairaala-alue	alueen itäosaa ennen raivausta	sama	N	M. Kykyri	3.9.	2004	dia	kino
51405	7	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	N	M. Kykyri	3.9.	2004	dia	kino
51405	8	Kotka	sairaala-alue	koekuopat 1 ja 2	ennen turpeen poistamista	E	M. Kykyri	3.9.	2004	dia	kino
51405	9	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	E	M. Kykyri	3.9.	2004	dia	kino
51405	10	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	W	M. Kykyri	3.9.	2004	dia	kino
51405	11	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	W	M. Kykyri	3.9.	2004	dia	kino
51405	12	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 1	turpeen poiston jälkeen, krs 1 pinta	W	M. Kykyri	3.9.	2004	dia	kino
51405	13	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 2	sama	W	M. Kykyri	3.9.	2004	dia	kino
51405	14	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 1	kr 1 poiston jälkeen	W	M. Kykyri	3.9.	2004	dia	kino
51405	15	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 2	taso 2, krs 1 poiston jälkeen	W	M. Kykyri	3.9.	2004	dia	kino
51405	16	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 1	työkuva, S. Hietala kaivaa koekuoppaa	SE	M. Kykyri	5.9.	2004	dia	kino

Päänumero	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
51405	17	Kotka	sairaala-alue	sama	sama, edustalla RI perustus	SE	M. Kykyri	5.9.	2004	dia	kino
51405	18	Kotka	sairaala-alue	sama	työkuva, S. Hietala kaivaa koekuoppaa, edustalla RI ja taustalla RVIII	SE	M. Kykyri	5.9.	2004	dia	kino
51405	19	Kotka	sairaala-alue	sama	työkuva, S. Hietala kaivaa koekuoppaa, taustalla RI	S	M. Kykyri	5.9.	2004	dia	kino
51405	20	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 2, taso 3 krs 2 poiston jälkeen	W	W	M. Kykyri	5.9.	2004	dia	kino
51405	21	Kotka	sairaala-alue	taukotupa	S. Hietala tauolla	S	M. Kykyri	5.9.	2004	dia	kino
51405	22	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 1	W-profiili	E	M. Kykyri	8.9.	2004	dia	kino
51405	23	Kotka	sairaala-alue	sama	E-profiili	W	M. Kykyri	8.9.	2004	dia	kino
51405	24	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 4	ennen turpeen poistoa	W	M. Kykyri	8.9.	2004	dia	kino
51405	25	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	W	M. Kykyri	8.9.	2004	dia	kino
51405	26	Kotka	sairaala-alue	koekuopat 3 ja 4	yleiskuva ennen kaivausta	E	M. Kykyri	8.9.	2004	dia	kino
51405	27	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 1	taso 3	N	M. Kykyri	8.9.	2004	dia	kino
51405	28	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	N	M. Kykyri	8.9.	2004	dia	kino
51405	29	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 1	taso 3	W	M. Kykyri	8.9.	2004	dia	kino
51405	30	Kotka	sairaala-alue	alueen SE-osa	Pumppuasema ja sinne vievä tie	N	M. Kykyri	7.9.	2004	dia	kino
51405	31	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	N	M. Kykyri	7.9.	2004	dia	kino
51405	32	Kotka	sairaala-alue	alueen S-osa	RVI, uuni	W	M. Kykyri	7.9.	2004	dia	kino
51405	33	Kotka	sairaala-alue	sama	RV, uuni	N	M. Kykyri	7.9.	2004	dia	kino
51405	34	Kotka	sairaala-alue	alueen SW-nurkka	RIV, E-seinän perustusta	S	M. Kykyri	7.9.	2004	dia	kino

Päänumero	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
51405	35	Kotka	sairaala-alue	sama	RIV, rakennuksen SW-nurkka	NE	M. Kykyri	7.9.	2004	dia	kino
51405	36	Kotka	sairaala-alue	sama	RIV, rakennuksen väliseinää ja uuni	W	M. Kykyri	7.9.	2004	dia	kino
51405	37	Kotka	sairaala-alue	sama	RIV, edustalla väliseinää	S	M. Kykyri	7.9.	2004	dia	kino
51405	38	Kotka	sairaala-alue	sama	RIV, rakennekokonaisuuden keskustaa	N	M. Kykyri	7.9.	2004	dia	kino
51405	39	Kotka	sairaala-alue	sama	RIV, rakennuksen N-päädyn perustusta	W	M. Kykyri	7.9.	2004	dia	kino
51405	40	Kotka	sairaala-alue	sama	RIV, uuni	S	M. Kykyri	7.9.	2004	dia	kino
51405	41	Kotka	sairaala-alue	alueen W-sivusta	RIII, uuni	S	M. Kykyri	7.9.	2004	dia	kino
51405	42	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	S	M. Kykyri	7.9.	2004	dia	kino
51405	43	Kotka	sairaala-alue	sama	RII, mahdollinen väliseinän perustus	E	M. Kykyri	7.9.	2004	dia	kino
51405	44	Kotka	sairaala-alue	sama	RII, uuni	S	M. Kykyri	7.9.	2004	dia	kino
51405	45	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	S	M. Kykyri	7.9.	2004	dia	kino
51405	46	Kotka	sairaala-alue	alueen N-osa	RIX, uuni ja seinän perustusta	E	M. Kykyri	7.9.	2004	dia	kino
51405	47	Kotka	sairaala-alue	sama	RIX, uuni	NE	M. Kykyri	7.9.	2004	dia	kino
51405	48	Kotka	sairaala-alue	sama	RIX, yleiskuva	NE	M. Kykyri	7.9.	2004	dia	kino
51405	49	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	NE	M. Kykyri	7.9.	2004	dia	kino
51405	50	Kotka	sairaala-alue	alueen keskiosa	keskellä RVIII, perustus	E	M. Kykyri	7.9.	2004	dia	kino
51405	51	Kotka	sairaala-alue	alueen E-osaa	edustalla RVIII, perustus	W	M. Kykyri	7.9.	2004	dia	kino
51405	52	Kotka	sairaala-alue	alueen keskiosaa	koekuoppien 1 ja 2 sijainti, edustalla RVIII, perustus	E	M. Kykyri	7.9.	2004	dia	kino
51405	53	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 2	S-profiili	N	M. Kykyri	7.9.	2004	dia	kino

Päänumero	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
51405	54	Kotka	sairaala-alue	sama	E-profiili	W	M. Kykyri	7.9.	2004	dia	kino
51405	55	Kotka	sairaala-alue	sama	taso 4, Rakenne 1	W	M. Kykyri	7.9.	2004	dia	kino
51405	56	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	W	M. Kykyri	7.9.	2004	dia	kino
51405	57	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	W	M. Kykyri	7.9.	2004	dia	kino
51405	58	Kotka	sairaala-alue	koekuopat 1 ja 2	ennallistettuna, taustalla RI, perustus	E	M. Kykyri	10.9.	2004	dia	kino
51405	59	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 2	ennallistettuna	W	M. Kykyri	10.9.	2004	dia	kino
51405	60	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 1	ennallistettuna	E	M. Kykyri	10.9.	2004	dia	kino
51405	61	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 4	ennallistettuna	N	M. Kykyri	10.9.	2004	dia	kino
51405	62	Kotka	sairaala-alue	sama	taso 7 pohja	W	M. Kykyri	10.9.	2004	dia	kino
51405	63	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 3	ennallistettuna	E	M. Kykyri	10.9.	2004	dia	kino
51405	64	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 4	S. Hietala täyttää koekuoppaa	N	M. Kykyri	11.9.	2004	dia	kino
51405	65	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	NE	M. Kykyri	11.9.	2004	dia	kino
51405	66	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	E	M. Kykyri	11.9.	2004	dia	kino
51405	67	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	NE	M. Kykyri	11.9.	2004	dia	kino
51405	68	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 4	S-profiili	N	M. Kykyri	10.9.	2004	dia	kino
51405	69	Kotka	sairaala-alue	sama	E-profiili	W	M. Kykyri	10.9.	2004	dia	kino
51405	70	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 4	taso 6, krs 6 pinta	W	M. Kykyri	10.9.	2004	dia	kino
51405	71	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 3	taso 4 pohja	E	M. Kykyri	10.9.	2004	dia	kino
51405	72	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 4	taso 5, krs 5 pinta	W	M. Kykyri	10.9.	2004	dia	kino
51405	73	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 3	N-profiili	S	M. Kykyri	10.9.	2004	dia	kino

Päänumero	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
51405	74	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 3	E-profiili	W	M. Kykyri	10.9.	2004	dia	kino
51405	75	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 4	S-profiili	N	M. Kykyri	10.9.	2004	dia	kino
51405	76	Kotka	sairaala-alue	sama	E-profiili	W	M. Kykyri	10.9.	2004	dia	kino
51405	77	Kotka	sairaala-alue	sama	taso 4/5, krs 4 alaosa	W	M. Kykyri	9.9.	2004	dia	kino
51405	78	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 3	taso 3, krs 3 pinta	W	M. Kykyri	9.9.	2004	dia	kino
51405	79	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 4	taso 4, krs 4 pinta	W	M. Kykyri	9.9.	2004	dia	kino
51405	80	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 3	taso 2, krs 2 pinta	W	M. Kykyri	9.9.	2004	dia	kino
51405	81	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 4	taso 3, krs 3 pinta	W	M. Kykyri	9.9.	2004	dia	kino
51405	82	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 3	taso 1, krs 1 pinta	W	M. Kykyri	9.9.	2004	dia	kino
51405	83	Kotka	sairaala-alue	sama	ennen turpeen poistoa	W	M. Kykyri	9.9.	2004	dia	kino
51405	84	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 4	taso 2, krs 2 pinta	W	M. Kykyri	9.9.	2004	dia	kino
51405	85	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 1	taso 4 pohja	E	S. Hietala	9.9.	2004	dia	kino
51405	86	Kotka	sairaala-alue	alueen SW-nurkka	RIV, rakennuksen perustukset	N	M. Kykyri	17.12.	2004	dia	kino
51405	87	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	W	M. Kykyri	17.12.	2004	dia	kino
51405	88	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	W	M. Kykyri	17.12.	2004	dia	kino
51405	89	Kotka	sairaala-alue	sama	RIV, rakennuksen E-seinän perustusta	S	M. Kykyri	17.12.	2004	dia	kino
51405	90	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	S	M. Kykyri	17.12.	2004	dia	kino
51405	91	Kotka	sairaala-alue	sama	RIV, rakennuksen perustusta	NW	M. Kykyri	17.12.	2004	dia	kino
51405	92	Kotka	sairaala-alue	alueen S-sivustaa	yleiskuva	N	M. Kykyri	17.12.	2004	dia	kino
51405	93	Kotka	sairaala-alue	alueen keskustaa	yleiskuva	NE	M. Kykyri	17.12.	2004	dia	kino

Päänumero	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
51405	94	Kotka	sairaala-alue	sama	edustalla RVIII, perustus	E	M. Kykyri	17.12.	2004	dia	kino
51405	95	Kotka	sairaala-alue	sama	koekuoppien 1 ja 2 sijainti maastossa	W	M. Kykyri	17.12.	2004	dia	kino
51405	96	Kotka	sairaala-alue	alueen SW-sivustaa	yleiskuva	N	M. Kykyri	17.12.	2004	dia	kino
51405	97	Kotka	sairaala-alue	alueen W-sivusta	yleiskuva, edustalla RI, perustus	N	M. Kykyri		2004	dia	kino

Löytödiat, Kotka, Jylppy, Ruotsinsalmen sotilassairaala 2004

Liite IV

Päänumero	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Löytö	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
51426	1	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 2	krs 2	KM 2004102:5-8 pullo- ja tasolasia	S. Hietala	4.2.	2005	dia	kino
51426	2	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 1	krs 2	KM 2004102:3 fajanssia	S. Hietala	4.2.	2005	dia	kino
51426	3	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	sama	S. Hietala	4.2.	2005	dia	kino
51426	4	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	KM 2004102:1 punasavikeramiikkaa	S. Hietala	4.2.	2005	dia	kino
51426	5	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	sama	S. Hietala	4.2.	2005	dia	kino
51426	6	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	poistettuja nauvoja (no:1)	S. Hietala	4.2.	2005	dia	kino
51426	7	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	sama	S. Hietala	4.2.	2005	dia	kino
51426	8	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	KM 2004102:1-2 punasavikeramiikkaa	S. Hietala	4.2.	2005	dia	kino
51426	9	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 2	krs 3	KM 2004102:15 eläimen luun fragmentti	S. Hietala	4.2.	2005	dia	kino
51426	10	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	sama	S. Hietala	4.2.	2005	dia	kino
51426	11	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 4	krs 2	KM 2004102:20 punasavikeramiikkaa	S. Hietala	4.2.	2005	dia	kino
51426	12	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	sama	S. Hietala	4.2.	2005	dia	kino
51426	13	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	KM 2004102:23 fajanssia	S. Hietala	4.2.	2005	dia	kino
51426	14	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	sama	S. Hietala	4.2.	2005	dia	kino
51426	15	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	KM 2004102:24-27 taso- ja pullolasia	S. Hietala	4.2.	2005	dia	kino
51426	16	Kotka	sairaala-alue	koekuopat 1 ja 4	krs 2	KM 2004102:1-2, 20-21 punasavikeramiikkaa	S. Hietala	4.2.	2005	dia	kino

Päänumero	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Kommentti	Löytö	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
51426	17	Kotka	sairaala-alue	sama	krs:t 2 ja 3	KM 2004102:4, 30 lasia	S. Hietala	4.2.	2005	dia	kino
51426	18	Kotka	sairaala-alue	RVI	S-puoli	KM 2004102:34 fajanssia	S. Hietala	4.2.	2005	dia	kino
51426	19	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	sama	S. Hietala	4.2.	2005	dia	kino
51426	20	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	sama	S. Hietala	4.2.	2005	dia	kino
51426	21	Kotka	sairaala-alue	Pumppaamo	W-puoleinen rinne	KM 2004102:33 punasavikeramiikkaa	S. Hietala	4.2.	2005	dia	kino
51426	22	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	sama	S. Hietala	4.2.	2005	dia	kino
51426	23	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	sama	S. Hietala	4.2.	2005	dia	kino
51426	24	Kotka	sairaala-alue	sama	sama	sama	S. Hietala	4.2.	2005	dia	kino
51426	25	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 3	krs 2 sekä irtolöytöjä sairaala- alueelta	KM 2004102:16-17, 31-32, 34 fajanssia, puna- ja kivisavikeramiikkaa	S. Hietala	4.2.	2005	dia	kino
51426	26	Kotka	sairaala-alue	koekuoppa 4	krs 3	tiilifragmentti	S. Hietala	4.2.	2005	dia	kino

KOTKA, JYLPPY, RUOTSINSALMEN SOTILASSAIRAALA 2004

KARTTALUETTELO:

Kartta 1: Yleiskartta 1:500. D. Lillqvist.

Kartta 2: Koekuopat 1 ja 2. Tasot. 1:10. M. Kykyri.

Kartta 3: Koekuopat 3 ja 4. Tasot. 1:10. M. Kykyri.

Kotka, Jylppy, Ruotsinsalmen sotilassairaala 2004

KM 2004102:1-34 löytöluettelo

Marita Kykyri

Liite VIa

KM	Alanro	Alue	Kerros	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat mm	Paino g
2004102	1	Koekuoppa 1	2	Punasavi	Astia	Kylkipala. Molemmilla pinnoilla punaruskea lyijylasite, joka sisäpinnalta osittain poislohjennut.	1	27x11x4	2
2004102	2	Koekuoppa 1	2	Punasavi	Astia	Kylkipala. Ulkopinnalla osittain poislohjennut keltaruskea lyijylasite.	1	16x15x3	1
2004102	3	Koekuoppa 1	2	Fajanssi	Astia	Vadin laita- ja pohjapaloja. Molemmilla pinnoilla valkoinen tinalasite, joka on osittain poislohjennut.	5	20x13x2-26x23x3	11
2004102	4	Koekuoppa 1	2	Lasi	Esine	Ulkopinnaltaan sileä, pallomaisen esineen fragmentti. Väri aavistuksen verran turkoosiin vivahtava.	1	30x25x20	9
2004102	5	Koekuoppa 1	2	Lasi	Pullo	Tummanvihreä kylkipala. Irisoitunut.	1	33x15x5	4
2004102	6	Koekuoppa 1	2	Lasi	Pullo	Tummanvihreä kylkipala. Lasimassassa ilmakuplia.	1	86x45x5	23
2004102	7	Koekuoppa 1	2	Lasi	Pullo	Tumman punaruskea kylkipala.	1	29x13x3	3
2004102	8	Koekuoppa 1	2	Lasi	Pullo	Keskiruskea kylkipala.	1	44x36x4	12
2004102	9	Koekuoppa 1	2	Lasi	Ikkuna	Väritön lasimassa.	4	31x9x2-21x5x2	9
2004102	10	Koekuoppa 1	3 pinta	Lasi	Pullo	Keskivihreä kylkipala.	1	23x18x3	1
2004102	11	Koekuoppa 1	3 pinta	Lasi	Ikkuna	Väritön lasimassa.	1	35x25x2	4

KM	Alanro	Alue	Kerros	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat mm	Paino g
2004102	12	Koekuoppa 2	2	Lasi	Pullo	Tummanvihreä kylkipala. Ulkopinnalta naarmuuntunut.	1	49x21x2	4
2004102	13	Koekuoppa 2	2	Lasi	Ikkuna	Lasimassa vaaleanvihreä. Irisoitunut.	1	20x10x1	1
2004102	14	Koekuoppa 2	2	Luu	Eläin	Pieniä katkelmia. Toinen kylkiluusta.	2		2
2004102	15	Koekuoppa 2	3	Luu	Eläin	Leukaluun katkelma.	1		21
2004102	16	Koekuoppa 3	2	Punasavi	Astia	Suureunapala. Keltaruskea lyijylasite suureunan päällä ja sisäpinnalla. Ulkopinta poislohjennut.	1	13x7x7	1
2004102	17	Koekuoppa 3	2	Fajanssi	Astia	Lautasen reunapala. Molemmilla pinnoilla valkoinen tinalasite.	1	19x5x5	1
2004102	18	Koekuoppa 3	2	Lasi	Astia	Neljä kuperaa katkelmaa samasta astiasta. Lasimassa vaaleanvihreä.	4	15x11x1-22x16x1	2
2004102	19	Koekuoppa 4	1	Lasi	Ikkuna	Väritön lasimassa.	1	12x10x2	1
2004102	20	Koekuoppa 4	2	Punasavi	Astia	Vadin kylkipala. Sisäpinnalla punaruskea lyijylasite, jossa koristeena vaaleankeltainen, vaakasuora ja kapea nauha. Sisäpinnan lasite on osittain poislohjennut ja sen alla on näkyvissä valkosavilietevyöhyke. Ulkopinnalla punaruskea lyijylasite on ainoastaan pieninä läikkinä, joista yhdessä on erotettavissa sormenjälipainanne.	1	65x43x7	21
2004102	21	Koekuoppa 4	2	Punasavi	Astia	Vadin suureuna- ja kylkipala. Suureunan päällä sekä sisäpinnalla jäljellä keskiruskean lyijylasitteen rippeitä. Lasite suurimmaksi osaksi irronut ja isommassa palassa on havaittavissa lasitteen alla olevaa valkosavilietettä sekä tumman vihreän koristeen rippeet.	2	15x12x6-32x29x7	12
2004102	22	Koekuoppa 4	3	Punasavi	Astia	Kylkipala. Sisäpinnalla punaruskea lyijylasite, ulkopinta poislohjennut.	1	19x14x5	2

KM	Alanro	Alue	Kerros	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat mm	Paino g
2004102	23	Koekuoppa 4	2	Fajanssi	Astia	Vadin pohjapaloja yhdestä ja samasta astiasta. Ulko- ja sisäpinnalla krakeloitunut tinalasite. Sisäpinnalla sininen kukkakoristeaihe.	4	15x8x6-30x25x6	12
2004102	24	Koekuoppa 4	2	Lasi	Pullo	Keskivihreä irisoitunut kylki(?)pala. Deformoitunut kuumuudessa.	1	33x20x3	3
2004102	25	Koekuoppa 4	2	Lasi	Pullo	Pullon kaulakatkelma. Tummanvihreä lasimassa, jossa runsaasti ilmakuplia.	1	37x40x4, suun halk. 3	10
2004102	26	Koekuoppa 4	2	Lasi	Pullo	Keskivihreitä kylkipaloja. Pienemmän palan pinta naarmuuntunut.	2	28x7x2-12x6x2	1
2004102	27	Koekuoppa 4	2	Lasi	Ikkuna	Vaaleanvihreitä kylkipaloja. Irisoituneita. Lasimassassa ilmakuplia.	2	23x11x5-40x27x4	9
2004102	28	Koekuoppa 4	2	Lasi	Ikkuna	Vaalean- ja keskivihreä lasimassa. Irisoituneita ja pinnaltaan naarmuuntuneita.	4	9x6x2-20x14x2	1
2004102	29	Koekuoppa 4	3	Lasi	Ikkuna	Väritön lasimassa.	8	10x5x2-22x20x2	8
2004102	30	Koekuoppa 4	3	Lasi	?	Kuumuudessa deformoituneita lasinpalasia. Lasimassa tummanturkoosi ja musta. Yhden pinnalla laastia.	3	30x10x4-15x15x8	13
2004102	31	R VIII	kalliopaljastuma	Kivisavi	Astia	Kylkipala. Ulkopinnalla ruskea suolalosite, sisäpinnalla keskiruskea saviliete.	1	10x7x6	1
2004102	32	R VIII	kalliopaljastuma	Fajanssi	Astia	Lautasen (?) katkelma. Ulko- ja sisäpinnalla valkoinen tinalasite, jossa siäpinnalla sinistä koristemaalausta.	1	13x13x4	1
2004102	33	Pumppaamo	maaleikkaus (W)	Punasavi	Astia	Vadin pohja- ja kylkipala. Sisäpinnalla tummanruskea lyijylasite, jota myös täplinä vadin ulkopohjassa. Sisäpinta koristeltu vaaleankeltaisin nauhoihin. Lyijylasite on lohjennut pois sisäpohjastaja ja jäljellä on ainoastaan lasitteen alla ollut savilietekoristelu.	1	100x58x6, pohjan hal	87

KM	Alanro	Alue	Kerros	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat mm	Paino g
2004102	34	R VI	E-puoli	Fajanssi	Astia	Vadin reuna- ja pohjapala, palat eri astioista. Reunapalassa valkoinen tinalasite molemmilla pinnoilla ja sisäpinnalla puna-vihreä kukkakoristeaihe. Pohjapalassa molemmilla pinnoilla valkoinen tinalasite, joka on krakeloitunut ja lohjennut osittain pois. Ulkopinnalla, aivan palan reunassa katkelma leimaa, joka ei ole tunnistettavissa.	2	26x16x4-28x22x3	6

Kotka, Jylppy, Ruotsinsalmen sotilassairaala 2004

Liite VIIa

Poistetut löydöt n:o 1-6

Marita Kykyri

Nro	Alue	Kerros	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat mm	Paino g
1	Koekuoppa 1	1	Rauta ja nahka	Solki	Kehältään suorakaiteen muotoinen vyönsolki, jonka akselin ympärillä katkelma nahkahihnaa. Pahoin oksidoitunut.	1	43x32x7	23
2	Koekuoppa 1	2	Rauta	Naula	Eryyppisiä nauloja. Kanta pyöreä ja varras poikkileikkaukseltaan neliö tai suorakaide. Yhden pinnalla puuta, yksi nauloista todennäköisesti hevosenkengännaula.	12	Pit. 25-95, kanta halk. 8-15, varras 3x3-5x8	77
3	Koekuoppa 2	2	Rauta	Naula	Kanta pyöreä, varras neliö tai suorakaide.	4	Pit. 50-110, kanta halk. 7-10, varras 5x5-6x4.	33
4	Koekuoppa 3	1	Rauta	Esine	Lattea raudan katkelma, joka toisesta päästään pyöristetty, toinen pää todennäköisesti katkennut.	1	43x17x6.	13
5	Koekuoppa 4	1	Rauta	Naula	Kanta pyöreä, varras neliö.	2	Pit. 25-80, kanta halk. 8-10, varras 5x5.	14
6	Koekuoppa 4	2	Rauta	Naula	Kanta soikea, varras suorakaide.	1	Pit. 70, kanta halk. 13x18, varras 5x8	14

Kotka, sotilassairaala 2004_08.jpg

Kotka, sotilassairaala 2004_09.jpg

Kotka, sotilassairaala 2004_10.jpg

Kotka, sotilassairaala 2004_11.jpg

Kotka, sotilassairaala 2004_12.jpg

Kotka, sotilassairaala 2004_13.jpg

Kotka, sotilassairaala 2004_14.jpg

Kotka, sotilassairaala 2004_15.jpg

Kotka, sotilassairaala 2004_16.jpg

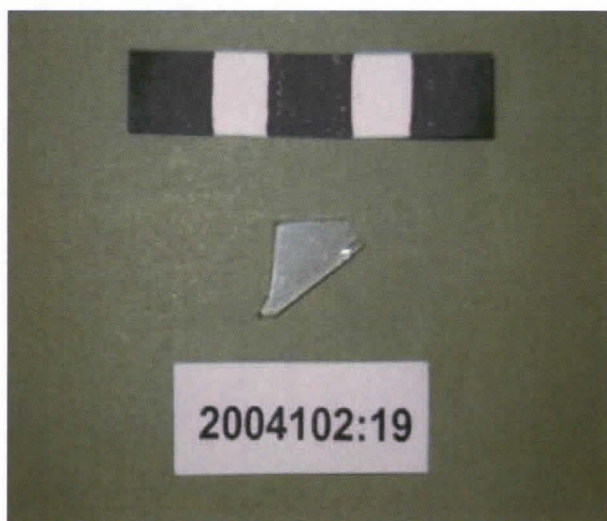
Kotka, sotilassairaala 2004_17.jpg

Kotka, sotilassairaala 2004_18.jpg

Kotka, sotilassairaala 2004_19.jpg

Kotka, sotilassairaala 2004_20.jpg

Kotka, sotilassairaala 2004_21.jpg

Kotka, sotilassairaala 2004_22.jpg

Kotka, sotilassairaala 2004_23.jpg

Kotka, sotilassairaala 2004_24.jpg

Kotka, sotilassairaala 2004_25.jpg

Kotka, Jylppy, Ruotsinsalmen sotilassairaala 2004

Liite VIIa

Poistetut löydöt n:o 1-6

Marita Kykyri

Nro	Alue	Kerros	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat mm	Paino g
1	Koekuoppa 1	1	Rauta ja nahka	Solki	Kehältään suorakaiteen muotoinen vyönsolki, jonka akselin ympärillä katkelma nahkahihnaa. Pahoin oksidoitunut.	1	43x32x7	23
2	Koekuoppa 1	2	Rauta	Naula	Erityyppisiä nautoja. Kanta pyöreä ja varras poikkileikkaukseltaan neliö tai suorakaide. Yhden pinnalla puuta, yksi nautoista todennäköisesti hevosenkengännaula.	12	Pit. 25-95, kanta halk. 8-15, varras 3x3-5x8	77
3	Koekuoppa 2	2	Rauta	Naula	Kanta pyöreä, varras neliö tai suorakaide.	4	Pit. 50-110, kanta halk. 7-10, varras 5x5-6x4.	33
4	Koekuoppa 3	1	Rauta	Esine	Lattea raudan katkelma, joka toisesta päästään pyöristetty, toinen pää todennäköisesti katkennut.	1	43x17x6.	13
5	Koekuoppa 4	1	Rauta	Naula	Kanta pyöreä, varras neliö.	2	Pit. 25-80, kanta halk. 8-10, varras 5x5.	14
6	Koekuoppa 4	2	Rauta	Naula	Kanta soikea, varras suorakaide.	1	Pit. 70, kanta halk. 13x18, varras 5x8	14

Kotka, sotilassairaala 2004_01.jpg

n:01

Kotka, sotilassairaala 2004_02.jpg

n:01

Kotka, sotilassairaala 2004_03.jpg

n:02

Kotka, sotilassairaala 2004_04.jpg

n:03

Lite Vlb.

Kotka, sotilassairaala 2004_05.jpg

Kotka, sotilassairaala 2004_06.jpg

Kotka, sotilassairaala 2004_07.jpg

AP 6503
 X=710453.840
 Y=494758.184
 Z=7.344

AP 6499
 X=710421.226
 Y=494902.535
 Z=2.70

Neulapohjoinen

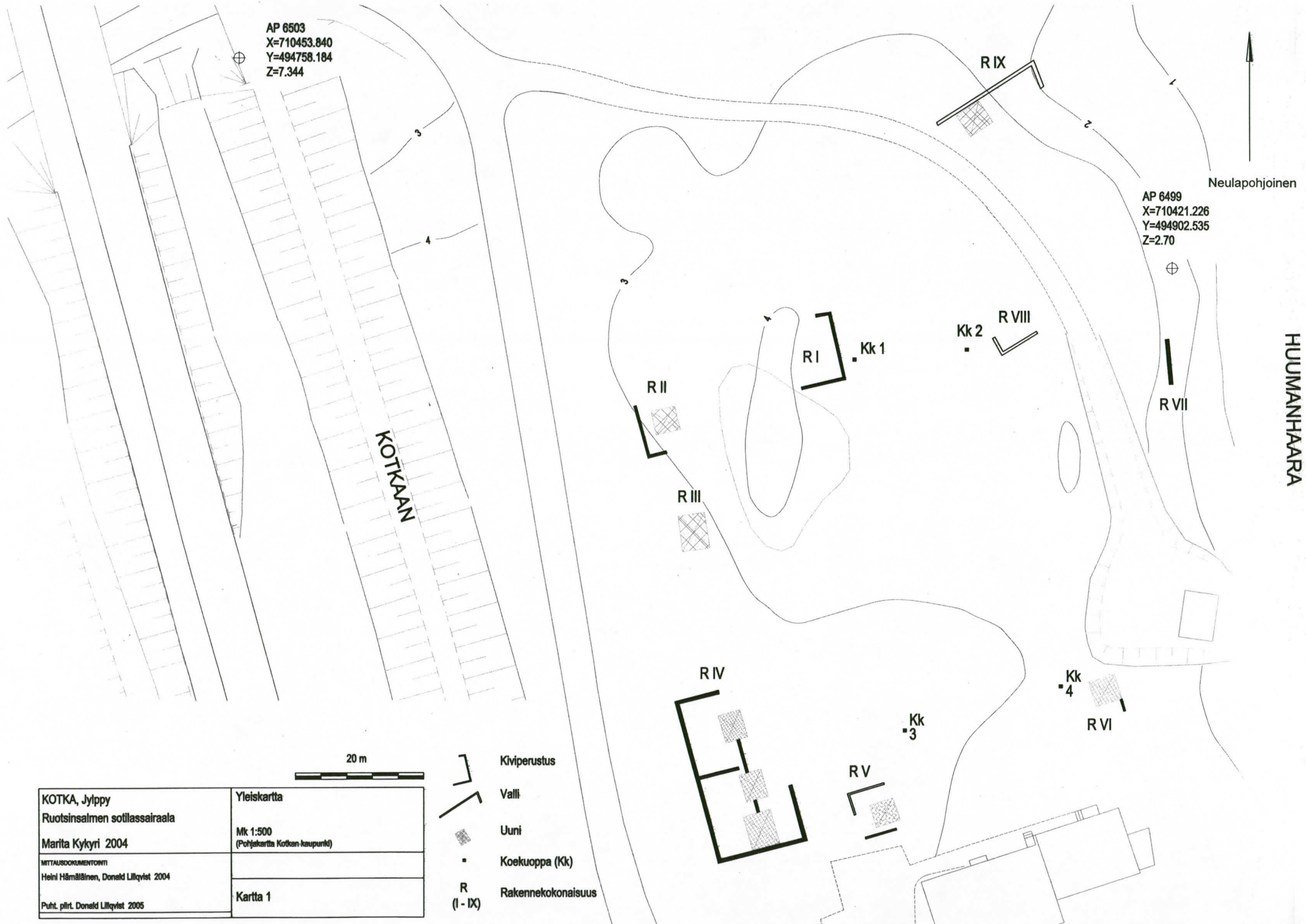
HUMANHAARA

KOTKAN

20 m

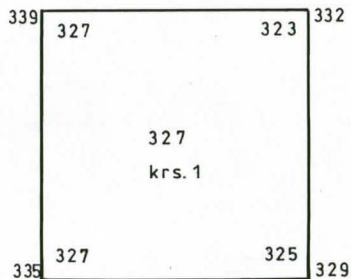
KOTKA, Jyppy Ruotsinsalmen sotilassairaala Marita Kykyri 2004	Yleiskartta Mk 1:500 (Pohjakaarta Kotkan kaupunki)
MITTAUSDOCUMENTOINTI Heini Hämäläinen, Donald Lilqvist 2004	
Puht. piirt. Donald Lilqvist 2005	Kartta 1

- Kiviperustus
- Valli
- Uuni
- Koekuoppa (Kk)
- R
(I - IX)
- Rakennekokonaisuus

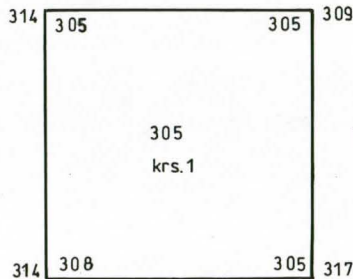

KOEKUOPPA 1

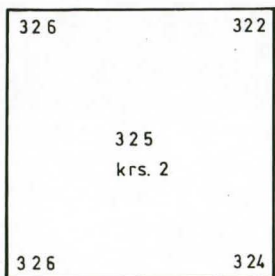
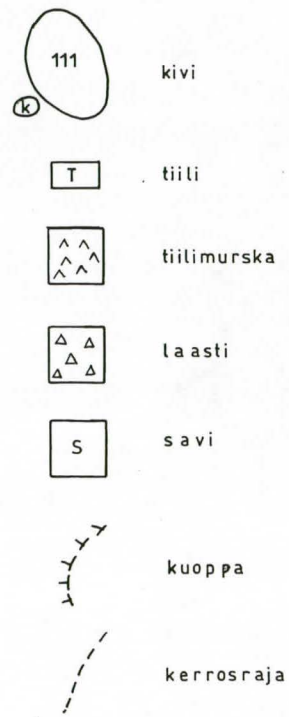

Taso 1

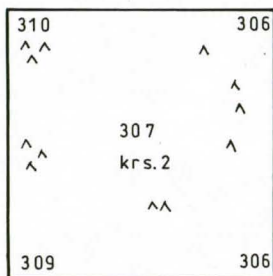
KOEKUOPPA 2

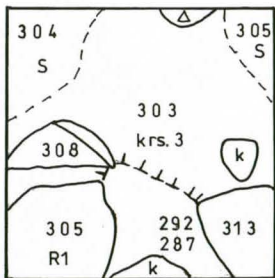
Taso 1

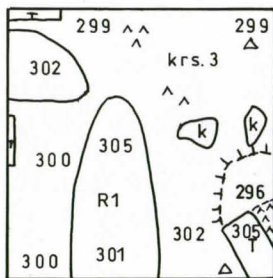
Taso 2

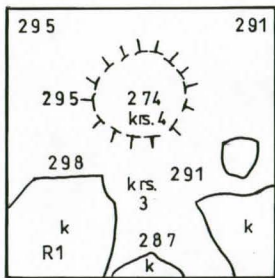
Taso 2

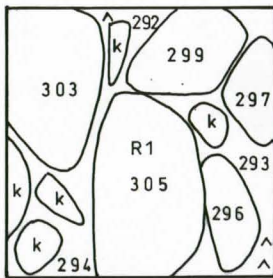
Taso 3

Taso 3

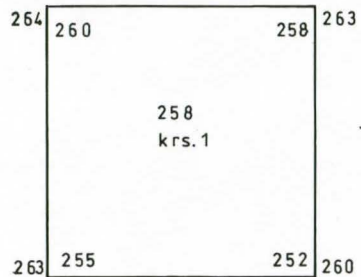
Taso 4

Taso 4

KOTKA, Jylppy Ruotsinsalmen sotilassairaala Marita Kykyri 2004	Tasot Koekuopat 1 ja 2 Mk 1:10
MITTAUSDOKUMENTOINTI M. Kykyri, S. Hietala 2004 Puht. piirt. M. Kykyri 2005	KyMM arkisto, Kotka
KARTTA 2	

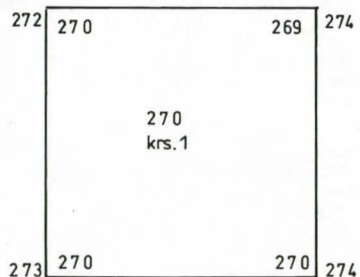
KOEKUOPPA 3

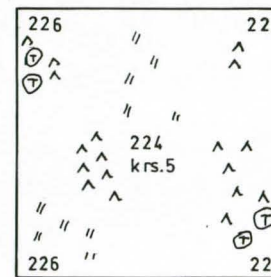
Taso 1

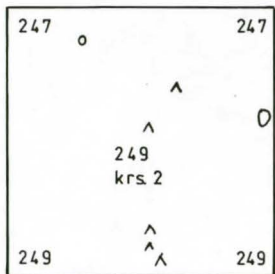
KOEKUOPPA 4

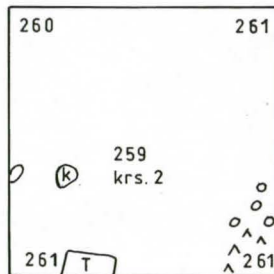
Taso 1

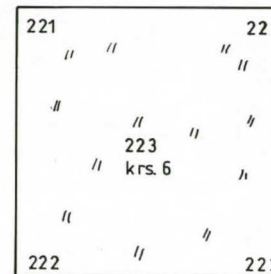
Taso 5

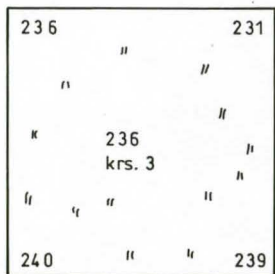
Taso 2

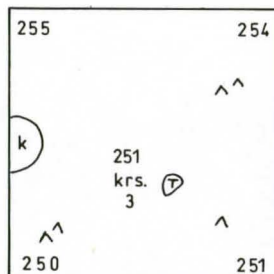
Taso 2

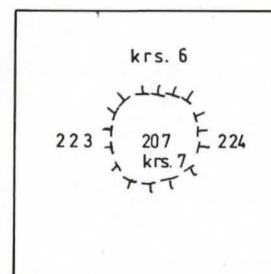
Taso 6

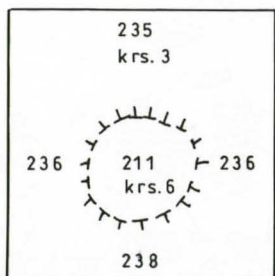
Taso 3

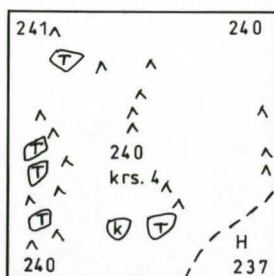
Taso 3

Taso 7

Taso 4

Taso 4

KOTKA, Jylppy Ruotsinsalmen sotilassairaala	Tasot Koekuopat 3 ja 4
Marita Kykyri 2004	Mk 1:10
MITTAUSDOKUMENTOINTI S.Hietala, M. Kykyri 2004	KyMM arkisto, Kotka
Puht.piirt. M. Kykyri 2005	KARTTA 3

Kotka, Jylppä,
Ruotrinsalmen sotilassairaala
KyMM 51413: 1-36

